

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2022/23:46

Onsdagen den 21 juni

§ 1 Utrikesfrågor

Utrikesminister Tobias Billström

Återrapport från informellt möte i rådet den 12–13 maj 2023

Återrapport från möte i Europeiska unionens råd för utrikesfrågor
den 22 maj 2023

Information och samråd inför möte i Europeiska unionens råd för
utrikesfrågor den 26 juni 2023

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon! Klockan är 08.00. Det är onsdagen den 21 juni i ett mycket soligt Stockholm.

Jag hälsar utrikesminister Tobias Billström med medarbetare varmt välkomna.

Vi går direkt in på återrapport från informellt möte i rådet den 12–13 maj och återrapport från möte i rådet den 22 maj. Finns det något att muntligen tillägga till det skriftliga?

Anf. 2 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Det är trevligt att vara här. EU-nämnden har mottagit skriftlig återrapportering från rådets möte den 22 maj, och jag har inget att tillägga kring detta.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Vi går då vidare till dagordningspunkt 3, Aktuella frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 4 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Mötet i Luxemburg är det sista utrikesrådet under Sveriges EU-ordförandeskap. Låt mig därför börja med att påminna om att Sverige under ordförandeskapet förväntas agera till stöd för den höga representanten och bidra till sammanhållning.

I inledningen av FAC och under punkten Aktuella frågor väntas Josep Borrell och ministrarna som vanligt lämna information om flera olika ämnen. Även om ståndpunkter i dessa frågor inte ska förankras i riksdagen vill jag ändå säga några ord om vad vi tror kan komma upp.

För det första väntas Iran komma upp för nionde månaden i rad. Sverige har under förberedelserna varit den medlemsstat som varit allra mest pådrivande för detta. Vi har också än en gång aktivt bidragit i arbetet

till nya listningar under MR-sanktionsregimen, och dessa omfattar bland annat domare och befäl inom polisen och revolutionsgardet.

Inför förra FAC nämnde jag de breda strategiska diskussioner som pågår om Iran inom EU. Sedan dess har Sverige bland annat stått värd för ett informellt möte med EU-ländernas Mellanösternchefer i Stockholm den 31 maj, då Iran stod på dagordningen. Mötet i Stockholm befäste samsynen och vikten av ett fortsatt kraftfullt svar på Irans repression av fredliga protester, frihetsberövande av demonstranter och det ökade antalet avrättningar. Vi fortsätter därför inom EU att se över hur vi kan upprätthålla starkast möjliga tryck på Iran. Det finns samsyn om vikten av fortsatt kritisk dialog med Iran för att värna både EU:s värderingar och våra intressen. Det gäller inte minst våra frihetsberövade medborgares situation liksom arbetet för att begränsa och kontrollera Irans kärntekniska aktiviteter.

En aktiv EU-diplomati krävs också runt Golfen. Regionen präglas av den nyligen slutna överenskommelsen om normaliserade relationer mellan Iran och Saudiarabien som kommit till stånd genom Kinas medling. Regeringen välkomnar att en särskild EU-representant för Golfen tillträdde den 1 juni. Han besökte Stockholm i går och träffade mig. Vi stöder också fortsatta diskussioner om ytterligare sanktioner, inklusive med koppling till Irans export av drönare som används av Ryssland i aggressionen mot Ukraina.

Det finns således ett fortsatt stort fokus på olika aspekter av Iranpolitiken inom EU. Sverige verkar för användning av de verktyg som har bäst förutsättningar att ha avsedd effekt och utesluter ingen framtida åtgärd, inklusive det som har anförts i riksdagens betänkande.

Vi har också fått information om att Josep Borrell väntas ta upp Tunisien. Landet är i stort behov av ekonomiska reformer. Respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer har försämrats. Den 11 juni besökte kommissionens ordförande Tunis tillsammans med Nederländernas och Italiens premiärministrar som en del av förberedelserna inför Europeiska rådet i slutet av juni. Ett partnerskapspaket presenterades, som bland annat innefattar ekonomiskt stöd och insatser för migrationshantering. Sverige stöder en nära dialog med Tunisien som inbegriper respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer och uttrycker stöd för det tunisiska folket i en svår ekonomisk situation.

Borrell väntas även lyfta fram Moldavien, som nyligen stått för ett lyckat värdskap för mötet på stats- och regeringschefsnivå i den europeiska politiska gemenskapen, EPC. Sverige har under EU-ordförandeskapet varit pådrivande för att omsätta EU:s starka politiska och ekonomiska stöd till Moldavien i flera konkreta åtgärder, såsom etableringen av en ny civil EU-insats inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik, upprättandet av en ny sanktionsregim mot individer som destabiliserar den moldaviska demokratin, ökat makrofinansiellt stöd och nya stödpaket inom ramen för den europeiska fredsfaciliteten, EPF.

På begäran från ett antal medlemsstater väntas Borrell även lyfta fram Armenien och Azerbajdzjan, som uppföljning till det senaste mötet i de EU-ledda fredssamtalen den 1 juni. Mötet har beskrivits som konstruktivt, men utmynnade inte i någon överenskommelse om ett fredsavtal. En ny militär upptrappning kan inte uteslutas. Från svensk sida vill vi även i

fortsättningen se tydliga budskap från EU till parterna om att konflikten endast kan lösas genom dialog. EU bör också betona att Azerbajdzjan ska garantera rättigheterna och säkerheten för den armeniska befolkningen i Karabach och säkerställa obehindrad rörlighet genom Latjinkorridoren i linje med Internationella domstolens beslut.

Slutligen väntas Borrell, också på begäran från olika medlemsstater, beröra den senaste händelseutvecklingen i norra Kosovo, där oroligheter och demonstrationer med våldsamma inslag bröt ut i slutet av maj. Regeringen ser med oro på händelseutvecklingen. Sverige har ställt sig bakom det gemensamma EU-uttalande som Borrell framförde å EU:s vägnar den 3 juni för att uppmana parterna att trappa ned situationen och hitta en väg framåt för dialog och en långsiktig politisk lösning. Regeringen ger sitt fulla stöd till den EU-understödda normaliseringsdialogen mellan Kosovo och Serbien och närvaron på marken genom EU:s civila insats Eulex.

Anf. 5 ORDFÖRANDEN:

Tack för orienteringen om denna informationspunkt!

Anf. 6 LINNÉA WICKMAN (S):

Ordförande! Jag tackar utrikesministern för informationen.

Jag vill säga några ord kopplat till Iran och situationen i Iran. Detta är ju det sista FAC under det svenska ordförandeskapet. Då kan vi också konstatera att detta betyder att Iran inte kommer att ha varit en egen punkt en enda gång under ordförandeskapet. Det tycker jag att man måste säga är ett misslyckande, eller olyckligt åtminstone.

Samtidigt har riksdagen riktat ett tillkännagivande när det gäller IRGC till regeringen om att aktivt verka för att samla stöd för en terrorlistning. Vi vet också att det när det gäller EU:s sanktionsregim mot terrorism finns vissa juridiska utmaningar i att faktiskt kunna terrorlista IRGC. Mot den bakgrunden undrar jag hur regeringen avser att gå vidare utifrån det tillkännagivande som riksdagen har riktat och om det finns någon tidsplan kring hur regeringen tänker arbeta vidare i den här frågan?

Anf. 7 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag tänkte också lyfta upp någonting som vi faktiskt har påpekat ganska många gånger nu, nämligen att Iran inte lämnar informationspunkten, så att säga, och aldrig har blivit en diskussionsfråga, inte ens under svenskt ordförandeskap, trots att vi här i Sverige har varit djupt engagerade i Irans situation och det iranska folket. Vi har även svenska medborgare som har drabbats av det som händer i Iran, vilket självklart gör att den svenska regeringen borde vara mycket mer mån om att arbeta vidare med den här frågan. Vi har också situationen med sanktionerna, som inte riktigt har gått hela vägen. Man behöver definiera dem så att de verkligen ger den effekt som vi behöver.

Anf. 8 ANNA LASSES (C):

Jag tackar för informationen.

Även jag vill stämma in i kören när det handlar om Iran. Jag blir lite orolig när jag hör att Sverige är det land som är mest pådrivande, med tanke på att jag och även tidigare talare tycker att Sverige hade kunnat vara

ännu mer pådrivande. Då undrar man naturligtvis hur det ser ut i resten av länderna.

Iran är alltså uppe för nionde gången nu, och det har bara varit en ordinarie punkt vid ett enda tillfälle. Jag hade önskat att Sverige som ordförandeland skulle ha lyckats bättre. Jag tycker att det är tråkigt. I övrigt håller jag med om det som har sagts när det gäller riksdagens ställningstagande, IRGC och så vidare.

Anf. 9 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Låt mig börja med att svara samtliga som har tagit till orda att det inte råder brist på akuta kriser och prioriterade frågor som förtjänar att diskuteras. Medlemsstaterna framför inför varje FAC önskemål, och de uppgår till en ansevärd mängd, om man tittar på de samlade förslagen. Man kan konstatera att det inte är en enkel uppgift för den höga representanten att prioritera vad som ska stå på dagordningen. Vid detta FAC har dessutom HRVP extraordinärt lagt till en tredje diskussionspunkt utöver den ansevärda mängd aktuella frågor som väntas avhandlas.

Vad gäller frågan om vad regeringen har gjort för att få upp Iran som diskussionspunkt på detta möte vill jag säga att Sverige under förberedelserna inför FAC >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<<. Samtidigt kan vi konstatera att det är nionde månaden i rad som Iran avhandlas på FAC. >>> **Hemlig enligt 15 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen** <<< Det kan ju vara värt att notera att det är på det viset.

Inför FAC i december verkade Sverige för att Iran skulle tas upp som diskussionspunkt, vilket vi fick gehör för, och rådet antog då även rådsslutsatser som medförde en tydlig skärpning av EU:s Iranpolitik. Åtta sanktionspaket mot iranska aktörer har antagits sedan oktober. Vid FAC i juni väntas ett nionde sanktionspaket antas.

Apropå utfallet under svenskt ordförandeskap kan man alltså konstatera att detta innebär att det har vidtagits väldigt kraftfulla åtgärder från EU:s sida gentemot Iran under den period som vi har haft ansvaret som ordförandeland. Få andra länder har tagits upp på FAC lika många gånger som Iran, samtidigt som det finns ett begränsat utrymme på agendan, det vi ju allihop. Det viktiga är att de åtgärder som har vidtagits mot Iran har varit mycket kraftfulla och att det inte bara har varit diskussioner.

När det gäller frågan om nya åtgärder bedriver Sverige ett sedvanligt diplomatiskt arbete för att verka för vår linje. Vi har aktivt tagit kontakt med andra medlemsstater. Av de sonderingarna framgår att det alltså saknas enighet inom EU för en listning av IRGC. Det handlar bland annat om att de juridiska förutsättningarna för att lista IRGC under EU:s terrorismsanktioner ännu inte är uppfyllda.

Anf. 10 ORDFÖRANDE:

Tack för informationen!

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Rysslands angrepp mot Ukraina. Det är en diskussionspunkt.

Ordförande! Låt mig börja med att säga att Ukrainas utrikesminister deltar över videolänk i början av mötet.

Under FAC väntas ministrarna uppmärksamma förstörelsen av Kachovkadammen och de mycket allvarliga följder i form av mänskligt lidande, omfattande miljöförstöring och skador på infrastruktur, bostäder och dricksvattenförsörjning som detta har gett upphov till. Katastrofen kan också få effekter på den globala livsmedelsförsörjningen.

Förstörelsen av dammen är ett fruktansvärt dåd. Det visar återigen brutaliteten i Rysslands krig mot Ukraina och dess likgiltighet mot civil infrastruktur, liksom för övriga krigsförbrytelser som har begåtts i samband med den ryska aggressionen mot Ukraina. De ansvariga måste ställas till svars.

Förstörelsen av dammen understryker vikten av fortsatt stöd till Ukraina på alla områden: militärt för att möjliggöra för Ukraina att återta kontrollen över hela sitt territorium, politiskt för att ge uthållighet och visa vårt orubbliga stöd, humanitärt för att hantera de kortsiktiga konsekvenserna och begränsa lidandet, finansiellt för att påskynda återuppbyggnaden och hanteringen av exempelvis konsekvenserna för miljön samt rättsligt, särskilt när det gäller vikten av ansvarsutkrävande.

Som ordförande fortsätter vi att driva arbetet med att stärka EU:s gemensamma agerande till stöd för ansvarsutkrävande framåt. Det gäller bland annat att samla stöd för att upprätta en tribunal för aggressionsbrottet. Jag bjöd till exempel in flera EU-länder till ett möte den 15 juni för att diskutera hur EU bäst kan stötta en rättslig lösning. Invigningen den 3 juli av det internationella centret för lagföring av aggressionsbrottet är ett viktigt framsteg.

Vi måste också kontinuerligt öka pressen på Ryssland. Det svenska ordförandeskapet har arbetat intensivt för att få till stånd en överenskommelse om ett elfte sanktionspaket. Där ligger fokus på åtgärder som förhindrar att sanktionerna kringgås genom tredjeland och som begränsar tillgången till teknologi som används inom rysk militärindustri. Under den senaste månaden har Ukraina drabbats hårt av fjärrattacker med nyproducerade robotar, och mer behöver göras för att strypa tillgången till sådan teknologi.

Utöver detta anser regeringen att EU bör anta sanktioner mot både rysk fossilgas och rysk kärnkraft parallellt med ansträngningarna att minska beroendet av rysk energi. Som jag redogjorde för vid utrikesutskottets sammanträde den 15 juni har regeringen inlett ett arbete för att närmare analysera utformningen av den rättsliga grunden för att kunna lista Wagnergruppen, och regeringen är redo att agera utifrån slutsatserna i analysen.

Ukrainas motoffensiv har förberetts under våren, och mer omfattande markoperationer har pågått sedan början av juni. Det internationella stödet med bland annat kvalificerade vapensystem, ammunition och utbildning är helt avgörande för att Ukraina ska kunna återupprätta kontrollen inom landets internationellt erkända gränser.

Sverige välkomnar påfyllnaden av Europeiska fredsfaciliteten och vill att EU går vidare med ett åttonde stödpaket till Ukraina inom ramen för faciliteten.

Vi har noterat de imponerande framsteg som Ukraina har gjort i sitt reformarbete, trots kriget. Betydelsen av Ukrainas EU-närmande kan inte nog understrykas, både för att stimulera fortsatta reformer och för att visa landets befolkning att en framtid som EU-medlem är möjlig och värd att kämpa för. EU behöver vara redo att fatta beslut om att inleda förhandlingar när de sju kriterierna är uppfyllda.

Jag kan också nämna att Sverige nyligen inledde ett samarbete med Estland om ett utbildningsprogram för ukrainska tjänstemän. Syftet är att stärka den ukrainska kapaciteten att genomföra EU-förhandlingar och det fortsatta reformprogrammet.

Under våren har ett antal fredsinitiativ presenterats av Kina, Brasilien och, nu senast, ett antal afrikanska ledare. Vi kan vänta oss fler sådana framöver, med skilda utgångspunkter. Det är viktigt att EU understryker att folkrätten, i synnerhet respekten för suveränitet och territoriell integritet, är en nödvändig grundprincip för en framtida fred.

Framöver ser vi också att uppbyggnaden av Ukraina, som redan har inletts, kommer att vara ännu mer i fokus. Konferensen i London, som inleds i dag den 21 juni och pågår till i morgon den 22 juni, är ett viktigt steg liksom den expertkonferens om näringslivets delaktighet i Ukrainas uppbyggnad som hölls i Stockholm den 8 juni.

Här vill jag också nämna arbetet med att hitta en rättslig lösning inom EU för hur frysta ryska tillgångar ska kunna användas för Ukrainas uppbyggnad, där Sverige har tagit en ledande roll under ordförandeskapet genom att ta initiativ till en särskild arbetsgrupp för frågan inom EU under ledning av Kommerskollegiums generaldirektör Anders Ahnlid.

Även upprättandet av ett skaderegister under Europarådet är ett viktigt steg framåt för att säkerställa att Ryssland gottgör Ukraina för den omfattande skadegörelse som aggressionen har orsakat.

Avslutningsvis har stödet till Ukraina varit en av regeringens allra viktigaste prioriteringar under ordförandeskapet. Det är glädjande att vårt ordförandeskap har kunnat göra skillnad på många områden. Viktiga exempel är ammunitionsstöd, förlängda handelslättnader, EU-närmandearbetet, uppbyggnadsarbetet, nya sanktioner och konkreta steg för ansvarsutkrävande och gottgörelse, men det finns mycket mer att göra.

Stödet till Ukraina så länge det krävs, tryck på Ryssland och säkerställande av internationellt stöd för denna politik förblir en av regeringens viktigaste prioriteringar även efter vårt EU-ordförandeskap.

Anf. 12 ORDFÖRANDE:

Tack för orienteringen!

Anf. 13 LINNÉA WICKMAN (S):

Tack för informationen! I grunden tycker vi att stånpunkten är bra. Vi reagerar dock på att utrikesministern säger i EU-nämnden att man vill arbeta för ett stopp för den ryska fossilgasen och även den ryska kärnkraften. Det står inte i stånpunkten. Jag är medveten om att det är det talade ordet som gäller, men detta ger ändå intrycket att just den delen inte är den mest prioriterade frågan när det gäller stödet till Ukraina. Utrikesministern får gärna kommentera detta lite vidare.

Jag vill också ställa en fråga om den arbetsgrupp som Sverige tillsatt när det gäller de frysta ryska tillgångarna och hur dessa kan bidra till

Ukrainas återuppbyggnad. Om jag har förstått rätt kommer arbetsgruppen efter det svenska ordförandeskapet att gå vidare till det spanska ordförandeskapet. Det vore intressant att höra hur regeringen ser på nästa steg för arbetsgruppen. Det är trots allt mycket som tyder på att det kanske blir svårt att använda en större del av tillgångarna, om jag har uppfattat resultaten hittills rätt. Det vore förstås intressant att höra hur resultatet ytterligare kommer att presenteras från arbetsgruppen.

Avslutningsvis ser vi, såsom nämnts tidigare här i EU-nämnden, att det finns länder som inte är EU-medlemmar och som sitter på stora delar av de frysta tillgångarna. Ett sådant land är Schweiz, som tidigare har valt att avböja att stödja EU i arbetet. Detta är förstås en stor utmaning. Nu har det gått några månader, och det skulle vara intressant att höra om det sker några ytterligare ansträngningar i dialogen med Schweiz om de frysta tillgångarna.

Anf. 14 LORENA DELGADO VARAS (V):

Tack för informationen och ståndpunkterna!

Vi vill lyfta upp det enorma ekocidbrott som Ryssland är ansvarigt för efter sprängningen av dammen.

Vi vill också lyfta upp rekommendationen från Nordiska rådet om samarbete kring återuppbyggnaden av Ukraina. Tillsammans skulle de nordiska länderna kunna skapa ett mycket bättre underlag för att stötta återuppbyggnaden av Ukraina, till exempel när det gäller infrastrukturbyggande. Där har vi mycket kunskap och bra företag som jobbar med frågorna.

Jag vill även lyfta upp behovet av att stödja demokratiska organisationer som finns utanför Ukraina och som varit tvungna att lämna landet för att förbereda återuppbyggnaden av ett demokratiskt Ukraina. Denna återuppbyggnad ska såklart vara rättvis så att det ukrainska folket inte behöver fortsätta att lida mer än nödvändigt.

Dessutom vill jag lyfta upp det ryska statliga kärnkraftsbolaget Rosatom och sanktionerna mot dem. Jag skulle vilja veta om man har riktat specifika sanktioner mot Rosatom.

Sedan har vi förberedelser inför restaurering av miljön generellt, för krig orsakar otroligt mycket miljöförstöring. Det kommer att krävas markrestaurering och vattenrestaurering innan bostäder byggs.

Angående den ryska fossilgasen måste man så mycket det går täppa igen möjligheten för företag och länder att kringgå de sanktioner som finns. Europeiska företag ska heller inte börja investera i det fossila i andra delar av världen, utan de ska verkligen ändra riktning. Framtiden för näringslivets utveckling och vinster ska inte gå genom det fossila utan genom det förnybara, och detta är ett tillfälle för företagen att ändra riktning i stället för att försöka hitta källor i andra delar av världen.

Anf. 15 ANNA LASSES (C):

Tack för informationen! Jag vill börja med att säga att jag ställer mig bakom regeringens ståndpunkt och det arbete som görs.

Jag tycker att det är värt att nämna den kraft och vilja som finns i Ukraina att göra allt på en gång, trots den fruktansvärda situation de befinner sig i. Ändå finns kraften att se framtiden an, och det gäller att vi nu tillsammans inom EU verkligen lyckas hålla detta uppe. Jag har stort

förtroende för att regeringen även efter ordförandeskapet kommer att fortsätta att vara pådrivande. Detta tycker jag är viktigt att understryka.

Sedan vill jag haka på det som sades dels om att det är det talade ordet som gäller, när det gäller både kärnkraft och gas, dels vikten av att i anslutning till riksdagens beslut i går lyfta fram Wagnergruppen och de brott som har begåtts.

Jag vill också passa på att nämna att det är mycket positivt med det estländska samarbetet.

Jag är även nyfiken på den fråga som ställdes om frysta tillgångar, och det ska bli intressant att höra om detta.

Anf. 16 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar för dragningen och den ståndpunkt som presenterades.

Det gläder mig att man lyfter upp vikten av att jobba internationellt och se till att det finns rättsliga mekanismer för ansvarsutkrävande.

Jag har tidigare i EU-nämnden nämnt att behovet av en ekocidlagstiftning är större än någonsin. När Kachovkadammen förstördes beräknas runt 2 miljoner djurliv ha släckts. Detta har fått Ukrainas största djurorganisation, som har varit engagerad i att evakuera djur och ta hand om övergivna djur under kriget, att inse att det som Ryssland begår är ekocid. Miljöskadorna är inte en följd av kriget, utan det ingår i Rysslands aktiva strategi att förstöra miljön på ett omfattande sätt. Djurorganisationens representanter har därför kommit till Sverige för att samla politiskt stöd i ekocidfrågan. Under besöket pratade de både med biståndsministern och med flera svenska parlamentariker.

Även om Ukraina har en nationell lagstiftning om ekocid och man nu utreder tolv ekocidbrott räcker inte detta för att få till stånd ett ansvarsutkrävande gentemot Ryssland. Brottet behöver finnas i det internationella ramverket och i Romstadgan för att Internationella brottmålsdomstolen ska kunna hantera frågan i en särskild tribunal.

Efter dammsprängningen gick Ukraina och president Zelenskyj väldigt tidigt ut och bad omvärlden om hjälp och humanitärt stöd men också att brottet ska erkännas som ekocid. Detta skulle kunna bli det första caset någonsin där man visar att ekocid är en del av krigföringen. Det är också viktigt att Ukraina får all den hjälp som är möjlig för att samla bevis.

Att samla stöd är något som nämns och understryks i ståndpunkten. Där undrar jag om regeringen utreder möjligheten att komplettera Romstadgan med ett särskilt tillägg om ekocid, alltså som en egen punkt. Ekocid ingår nu i miljöbrottsdirektivet inom EU, men Ukraina faller mellan många olika stolar. Trots att det finns nationell lagstiftning och EU-lagstiftning behöver vi täcka upp i Romstadgan.

Vi vet att Belgien, Frankrike, Nederländerna, Island, Finland, Spanien och Danmark är länder som har talat väldigt positivt om att införa ekocid som ett femte tillägg.

När det talas om att samla stöd, är det då som ett femte tillägg i Romstadgan?

Anf. 17 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag tackar utrikesministern för detta.

Jag vill bara ställa en fråga som handlar om stödet till Ukraina. Det har varit och är fortfarande viktigt. Det finns också ett starkt stöd i riksdagen för att fortsätta stötta Ukraina. Det har varit så under ordförandeskapet. Och förhoppningen är att vi ska kunna fortsätta att ha det så och att vi inte låter Putin splittra EU i denna fråga.

Utrikesministern sa i sitt anförande att det var Sverige som ordförandeland som hade gjort skillnad i detta arbete och räknade upp ett antal saker där Sverige hade gjort skillnad i stödet till Ukraina.

Jag vill verkligen inte förringa det arbete som Sverige har gjort. Ukraina har varit prioriterat, och det har varit ett starkt stöd från riksdagen under detta arbete. Och jag är övertygad om att Sverige har gjort skillnad.

Men jag vill ändå ställa en fråga. Menar utrikesministern att om något annat land hade varit ordförandeland i EU skulle de inte ha gjort detta jobb? Vilka är då dessa stora och starka länder som Sverige i sitt ordförandeskap har fått brotta ned för att man ska fortsätta att kunna ge detta stöd till Ukraina?

Min bild är att oavsett vem som hade varit ordförande under denna tid – precis som det var under Tjeckiens ordförandeskap – hade man haft, tvingats ha och velat ha Ukraina högt upp på dagordningen.

Det är den fundering som jag har, alltså vilka andra länder är det som utrikesministern menar inte skulle ha gjort jobbet om de hade varit ordförandeland? Var har det stora motståndet funnits, och hur har då just Sverige som ordförandeland gjort skillnad?

Anf. 18 ORDFÖRANDEN:

Jag har en variant på vice ordförandens tema. Jag tror att det är viktigt att Sverige fortsatt inom EU, även när vi inte är ordförandeland, driver på. Det gäller att hela tiden kontinuerligt samla ett stöd för Ukraina. Det finns alltid en risk för trötthet. Sverige är där, tillsammans med ett antal andra likasinnade, ett av de ledande länderna.

Jag tycker också att det är notabelt hur viktigt det är att också ge Ukraina som land det civila stödet. Och jag delar kollegornas tillrop av positivt noteringar – också detta med Estland. Det gäller att stödja Ukraina på alla sätt.

Jag skulle avslutningsvis också vilja slå ett slag för Försvarsberedningens säkerhetspolitiska rapport *Allvarstid* där det verkligen beskrivs hur farligt läget är i Europa i dag och att Rysslands krig mot Ukraina också är ett systemkrig mot hela vår kontinent och vårt sätt att vara, våra värderingar och vårt Europa. Då är det också viktigt att på alla sätt försöka förhindra de ryska krigsansträngningarna.

Som utrikesministern sa tidigare finns det länder som förser Ryssland med olika former av system – drönare – och Iran nämndes tidigare. Då är det centralt att påpeka att dessa länder gör sig skyldiga till en attack egentligen mot hela vår kontinent genom att bistå Ryssland. Därför är också olika former av tekniksanktioner väsentliga, inte bara mot personer och entiteter, utan just för att förhindra att Ryssland får insatsvaror och för att förhindra Rysslands uppbyggande av krigsmaskinen som ytterst går ut över det ukrainska folket.

Anf. 19 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M): Herr ordförande! Jag kan bara instämma i denna analys.

Jag välkomnar frågan från Matilda Ernkrans eftersom jag tycker att det är viktigt att understryka detta. Det hade nog inte handlat så mycket om huruvida frågan hade varit på dagordningen, men det handlar om resultaten och det handlar om den omfattande lista på åtgärder som jag redogjorde för inför nämnden. Där har vi lyckats leverera resultat tack vare ett gott fotarbete i arbetsgrupper, tack vare en stark politisk ledning i detta land – det är inte alla EU-medlemsstater som har det – en bred uppbackning i parlamentet och sist men inte minst det mycket starka stöd som vi ser i den svenska befolkningen till förmån för stödet till Ukraina, där vi faktiskt ligger högst bland alla EU:s medlemsstater. Detta sammantaget är vad jag anför som grund för de antaganden som jag gjorde i nämnden.

Jag ska sedan gå igenom de övriga frågorna som ställdes här. Jag ska börja med frågan om sanktionerna mot Rosatom, den ryska kärnenergin och fossilgasen som ställdes av flera ledamöter. Sveriges roll som EU-ordförande har varit att leda diskussionerna mellan medlemsstaterna för att få till stånd en överenskommelse om sanktionerna som antas genom enhällighet. Sverige har nyttjat detta inflytande för att verka för så robusta och effektiva sanktioner som möjligt för att strypa den ryska statens inkomster och därmed den ryska krigsförmågan.

Sverige driver tydligt linjen att det europeiska beroendet av rysk energi, inte minst fossil energi, måste upphöra snarast praktiskt möjligt. Utöver detta anser regeringen att EU bör anta sanktioner mot både rysk fossilgas och rysk kärnkraft. Vi diskuterar förutsättningarna för detta med andra medlemsstater.

Det ställdes också en fråga om användningen av frysta tillgångar för att stödja uppbyggnaden. Jag redogjorde för arbetsgruppen, som leds av generaldirektör Anders Ahnlid, för att föra arbetet med frågan vidare. Därutöver får vi inte glömma bort att även om detta är en arbetsgrupp som har inrättats av ett EU-medlemsland, alltså av oss som ordförandeland, har kommissionen också ett ansvar för detta. Och kommissionen har presenterat olika alternativ som aktualiserar ett antal politiska och rättsliga frågor. Ett eventuellt beslut om att använda ryska tillgångar till stöd för Ukraina måste ske i enlighet med EU-rätten och folkrätten. Ett nytt huvudalternativ, ett så kallat windfall contribution, diskuteras för närvarande i förhoppning om att komma fram till en lösning.

Vad handlar då detta förslag om? I korthet bygger det på att ta ut en avgift av de finansiella institutioner som gjort övervinster genom att förvalta frysta tillgångar. I dagsläget finns särskilda bolag som förvaltar den ryska centralbankens medel inom EU. Eftersom dessa medel är immobiliserade får tillgångarna inte föras tillbaka till Ryssland utan måste förvaltas av förvaltaren. Anslaget i förslaget går således ut på att tillvarata delar av den avkastning som förvaltaren erhållit genom förvaltandet av dessa immobiliserade medel.

En del av förutsättningarna för arbetet har varit, precis som jag nyss sa, att åtgärderna är i enlighet med EU-rätten och internationell rätt. Konfiskering av medel har inte ansetts vara folkrättsligt genomförbart, åtminstone inte på kort sikt.

Även att använda ränteintäkter är att bryta ny mark. Och värdet av detta ska inte underskattas i denna diskussion.

Linnéa Wickman ställde också en fråga om Schweiz och hur EU har hanterat Schweiz. Löpande informationsutbyte har ägt rum med länder även utanför G7, och det är angeläget med så bred uppslutning som möjligt för att kunna ge Ukraina största möjliga stöd. Det gäller inte minst från länder som uppges ha fryst ansenliga ryska tillgångar.

Därutöver har några ledamöter också lyft fram frågan om ekocid-situationen i Ukraina. Ansvarsutkrävandet för de brott som har begåtts i Ukraina i samband med den ryska aggressionen är av hög prioritet för regeringen, inklusive ansvarsutkrävande för miljörelaterade brott. Det är stora ansträngningar som görs i Ukraina för att kartlägga miljöförstöringen till följd av kriget i syfte att utreda brott men också för att kunna hantera och kvantifiera skadorna för att sedan kunna begära skadestånd.

Regeringen välkomnar och stöder beslutet att upprätta ett skaderegister under Europarådet för dokumentation av de skador som Ryssland genom sina folkrättsbrott, inklusive miljöförstöring, orsakat Ukraina samt pågående arbete för att upprätta en kompensationsmekanism. Själva formerna för denna mekanism håller på att diskuteras, och skaderegistret utgör ett viktigt steg för att kunna säkerställa gottgörelse.

Jag tackar Anna Lasses för stödet för regeringens politik på detta område.

Jag ska till Rebecka Le Moine apropå frågan om Romstadgan säga att regeringen, som jag sa, också välkomnar att olika processer äger rum på området ansvarsutkrävande för storskalig miljöförstöring och att detta arbete pågår. Bland annat har Europaparlamentet föreslagit att en bestämmelse som kriminaliserar orsakande av omfattande miljöförstöring ska tas in i det reviderade miljöbrottsdirektivet.

Att inrätta brottet ekocid genom ett tillägg i stadgan för Internationella brottmålsdomstolen, alltså Romstadgan, är ett innovativt förslag och en del i en viktig debatt om hur vi ska kunna komma till rätta med storskalig förstörelse av jordens ekosystem.

Att arbeta med att utveckla det folkrättsliga regelverket är samtidigt ett arbete som kräver att det finns en bred samsyn bland många stater för att nå framgång. Annars är risken att man befäster att inrättandet av ett sådant brott inte har internationellt stöd.

Då Romstadgan utgör ett framgångsrikt resultat av en balanserad och svårförhandlad kompromiss, som till stora delar bestod av en kodifiering av redan existerande grova och allvarliga brott, kan det därför innebära utmaningar att öppna denna stadga, inte minst i ljuset av dagens oroliga geopolitiska situation.

Det pågår dessutom en omfattande reformprocess av domstolen och Romstadgesystemet. Och Ukrainautredningen upptar en ansenlig del av domstolens resurser.

Regeringen följer noga utvecklingen i frågan. Om det i framtiden finns förutsättningar för att inrätta ekocid som ett internationellt brott avser Sverige att vara en aktiv del i diskussionen om detta.

Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S):

Herr ordförande! Jag tackar utrikesministern för svaret.

Det är lättare att leverera resultat om man har ett starkt stöd. Det har också varit viktigt, inte minst för oss socialdemokrater som inledde arbetet

med stöd till Ukraina, att fortsätta hålla i detta stöd. Det är viktigt också för framtiden.

Som jag sa vill jag verkligen inte förringa det hårda arbete som jag är medveten om har gjorts.

Utrikesministern räknade upp muntligt upp ett antal resultat, och han vet exakt vad han sa. Ett resultat var bland annat hur vi har lyckats stödja Ukraina med vapen och ammunition. Det var ett antal delar som utrikesministern räknade upp. Då är det intressant att få veta följande inför framtiden. När det gäller de resultat som är levererade, menar utrikesministern att det har varit ett hårt motstånd mot att leverera dessa resultat på EU-nivå? Och i så fall, från vilka länder har detta motstånd funnits? Det är intressant att få veta, inte minst för framtiden. Också på parlamentarisk väg kan man kanske bidra till att vi kan fortsätta att se till att EU bibehåller en enighet i sitt stöd till Ukraina. Det vore alltså intressant att få veta var det hårda motståndet har funnits.

Anf. 21 LINNÉA WICKMAN (S):

Jag vill egentligen bara kortfattat kommentera frågan om ekocid, där vi också stöder en inriktning där man ökar ansträngningarna på hela detta område. Sprängningen av Kachovkadammen är kanske bland de värsta exemplen. Men det är inte för inte som förebyggande av ekocidbrott också ingår som en del av Ukrainas fredsplan eftersom man ser hur omfattande skador det blir.

När det gäller att införa detta som ett femte brott i Romstadgan kan vi utifrån ett ännu större perspektiv se att det också handlar om vad som sker i fredstid.

Jag vill ställa en fråga till utrikesministern. Jag skulle ändå påstå att det finns ett starkt och växande internationellt stöd när det gäller frågan om ekocid. Om regeringen skulle se att detta stöd fortsätter att öka, kommer Sverige då att vara ett av de länder som kommer att driva på för att detta skulle kunna införas som ett brott enligt Romstadgan och alltså ta en mer aktiv roll, så att säga, och inte bara observera utvecklingen?

Anf. 22 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Herr ordförande! Jag ska börja med den sista frågan. Om diskussionen fortsätter avser vi naturligtvis att ha en aktiv del i detta. Samtidigt har jag också inför nämnden redogjort för alla de problem som finns med detta och som vi inte kan bortse från, till exempel att det skulle kunna bli en diskussion, som jag sa, där man öppnar stadgan och sedan helt plötsligt får inspel från stater som har helt andra uppfattningar och helt andra motiv för att göra dessa inspel. Denna fara kan vi inte bortse från i detta sammanhang.

Som jag sa, och jag tyckte att jag utvecklade det tydligt, finns det också goda argument för att vara aktiv i den här frågan. Det är definitivt innovativt med ett öppnande av Romstadgan och att göra tillägget vad gäller stadgan. Det handlar om hur man ska komma till rätta med den storskaliga förstörelse som kan äga rum inte minst i krigstid. Det är inte en oväsentlig fråga. Vi har nog anledning att komma tillbaka till det senare.

Till Matilda Ernkrans vill jag säga: Tack så mycket för stödet. Jag redogjorde för tematiken. Det har varit flera olika områden: militärt, politiskt,

humanitärt, finansiellt etcetera där Sverige har varit aktivt. Jag tror inte att det handlar så mycket om enskilda stater eller att sammanställa en lista.

Det handlar om att vara medveten om att varje överläggning i en arbetsgrupp som till slut har landat i rådet har föregåtts av överväganden på nationell nivå som har sett väldigt olika ut. Vi har haft diskussioner när det gäller till exempel ammunitionsfrågan. Där har det funnits inspel från olika stater som har haft sina nationella perspektiv på detta. Vi har till exempel haft ständiga diskussioner om påfyllnaden av den europeiska fredsfaciliteten.

Listen på sådana inspel skulle kunna göras ganska lång. Det säger kanske inte så mycket om de stater som vid varje enskilt tillfälle hamnar i en sådan situation där de i sitt parlament eller i sin nationella debatt har en diskussion. Det viktiga är att vi som ordförandeland har förmått att landa frågorna på slutraden och fått till beslut som gynnat Ukraina och Ukrainas krigsansträngningar.

Det har varit målsättningen för regeringen. När det gäller den andra diskussionen bakåt får vi nog acceptera att det alltid kommer att vara så i EU. Olika medlemsstater har trots allt ändå olika perspektiv på de delarna.

Anf. 23 ORDFÖRANDEN:

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nästa är dagordningspunkt 5, Förbindelserna mellan EU och Latinamerika och Karibien. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 24 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Mot bakgrund av Rysslands aggression mot Ukraina och Kinas ökade inflytande tog Europeiska utrikestjänsten EEAS i fjol fram en handlingsplan för ett förnyat och stärkt engagemang med Latinamerika och Karibien.

Handlingsplanen lyfter fram flera instrument för att fördjupa och bredda förbindelserna. Det handlar bland annat om politisk dialog på högre nivå, stärkt handelsagenda och ökat samarbete inom strategiska områden som grön omställning, digitalisering, hållbar och inkluderande ekonomisk utveckling och kamp mot gränsöverskridande organiserad brottslighet.

HRVP offentliggjorde den 7 juni tillsammans med kommissionen ett gemensamt meddelande om EU:s förbindelser med Latinamerika och Karibien. Innehållet ligger i linje med handlingsplanen från 2022. Regeringen välkomnar det gemensamma meddelandet.

En viktig del i EU:s ökade engagemang är toppmötet EU–Celac den 17–18 juli 2023. Det blir det första mötet av detta slag sedan 2015, och det manifesterar EU:s höjda ambitionsnivå.

Regeringen har i ordföranderollen bidragit aktivt i förberedelserna och deltagit i lanseringen av Global Gateway-projekt i regionen. Exempelvis deltog statssekreteraren för bistånd Diana Janse vid lanseringen av EU-LAC:s digitala allians den 14 mars i Colombia, och klimat- och miljöminister Romina Pourmokhtari deltog vid miljö- och klimatministtermötet EU-LAC den 15 maj i Costa Rica.

Det är angeläget att EU verkar för fördjupade relationer till likasinnade länder i Latinamerika och Karibien. Regionen står Europa nära värderingsmässigt. Detta har bekräftats av den överväldigande majoritet

av länder i regionen som fördömt Rysslands aggression och stått upp för FN-stadgan och den regelbaserade världsordningen.

Fortsatt stöd från Latinamerika och Karibien både avseende Rysslands aggression och i andra för Sverige och EU viktiga frågor går dock inte att ta för givet på lång sikt. Ett ökat engagemang från EU politiskt och ekonomiskt är av stor betydelse.

Ett av våra främsta instrument för att kunna knyta starka band till regionen är associerings- och handelsavtal. EU måste verka för att anta och implementera de redan färdigförhandlade associeringsavtalen med Mexiko, Chile och Mercosur.

Dessa avtal skulle gynna EU:s och Latinamerikas ekonomiska utveckling, tillväxt och sysselsättning. Avtalen är även strategiskt betydelsefulla genom att öka samarbetet mellan regionerna. De utgör tydliga åtaganden om en regelbaserad internationell handel som kommer att ge företag från båda regionerna större affärsmöjligheter på respektive marknad.

Därutöver står EU:s trovärdighet som internationell partner på spel om vi inte kan anta och genomföra redan förhandlade avtal och inte minst i en region som Latinamerika där andra aktörer flyttar fram sina positioner.

Anf. 25 LORENA DELGADO VARAS (V):

Det är såklart positivt att man stärker relationerna mellan EU och Latinamerika. Det har skett vissa demokratiska processer som inte har varit helt okej i Latinamerika. Därför är det bra att fortsätta att stötta den demokratiska utvecklingen i flera länder i Latinamerika.

En sak som oroar oss från Vänsterpartiet är uppbyggandet av associeringsavtalen och handelsavtalen. Många gånger talar man om avtalen som ett sätt att driva fram utvecklingen för länderna. Man menar att det skulle vara jämlika parter i förhandlingarna. Så är inte fallet. Associerings- och handelsavtalen är oftast uppbyggda i väldigt stängda rum utan att de organisationer och människor som direkt påverkas av dem får vara del av processen.

Jag tänker till exempel på Mercosur. Där öppnar vi för att exportera bekämpningsmedel som är förbjudna i Europa. Men det verkar som att det är helt okej att använda dem i latinamerikanska länder. På något sätt är den miljöförstöring och det hot mot djur- och människoliv som man har konstaterat här i Europa inte samma i Latinamerika.

Ett annat orosmoln är att handelsavtalen inte bereder mark för att stärka den biologiska mångfalden. Man gynnar monokulturer och stora jordbruksföretag, vilket såklart kommer att fortsätta att påverka småbrukarnas möjligheter och spridningen av olika typer av fröer. Det gäller till exempel att man har en annan typ av livsmedelsproduktion.

En annan sak som också oroar oss är hanteringen av djurskydd. Avtalen borde kräva att man för den import som sker från länderna ska ha samma djurskyddskrav som vi har på våra bönder här inom Europa.

Det skulle verkligen gynna människor i Latinamerika, om man menar att avtalen ska stärka människor både här och där. Det finns en rad komplexa situationer på en rad områden som man menar löses via handelsavtalen men som man faktiskt inte gör.

Sista orosmolnet är tillgången på mineraler. Vi står inför en ganska stor omställning. De som tar de största och framåtskridande stegen är de rika länderna i världen. Europa är en viktig komponent i det.

Det bygger på att till exempel associeringsavtalet med Chile säkerställer litiumtillgång till Europa. Men det sker också på bekostnad av att den chilenska industrin inte utvecklar kompletterande steg för att kunna stärka lönerna för arbetarna och möjligheten att utvecklas som land.

Det är sådana saker som handelsavtal och associeringsavtal borde innefatta. Vi borde se till hur vi kan få länderna att utvecklas. I dag sker ännu mer en förskjutning mellan globala syd och globala nord. Det har man till exempel påpekat via FN.

De skillnaderna kommer att påverka oss i slutändan. Vi kommer att få en mycket mer orolig värld där människor kommer att anse att de rika länderna i världen inte tar sitt ansvar och att de inte får tillgång till den utveckling som de borde ha.

Jag efterlyser att man helt enkelt har annorlunda grunder för hur man bygger avtalen om man verkligen menar att det ska vara utvecklande både för länderna utanför Europa och för europeiska länder. Det skulle jag vilja anmäla in som avvikande ståndpunkt.

Anf. 26 LINNÉA WICKMAN (S):

Jag vill instämma att det är väldigt positivt och viktigt med ett starkt engagemang för demokrati och mänskliga rättigheter i Latinamerika. Det är otroligt viktigt med engagemanget också när det gäller gränsöverskridande ekonomisk brottslighet.

Jag vill specifikt ställa en fråga om en formulering i ståndpunkten. Det var också någonting som utrikesministern nämnde. Det handlar om att EU bör samarbeta med likasinnade länder i Latinamerika och Karibien.

Skulle utrikesministern kunna utveckla det lite grann? Finns det till exempel några nyckelländer som regeringen ser att vi behöver stärka vårt engagemang för och dialog med? Om man benämner vissa länder som likasinnade blir det särskilt viktigt att förtydliga lite grann vilka man menar och hur man ser engagemanget framåt.

Precis som det står i ståndpunkten vet vi att inte minst Ryssland flyttar fram sina positioner och sprider desinformation. Vi har ofta i EU-nämnden talat om den afrikanska kontinenten. Men det gäller inte minst i Latinamerika. Det skulle vara intressant att få höra en liten utveckling av vilka länder man avser att stärka sitt engagemang i.

Anf. 27 REBECKA LE MOINE (MP):

Vi i Miljöpartiet ser också väldigt kritiskt på Mercosuravtalen. Det är viktigt att ha i beaktande att det inte är jämställda maktförhållanden mellan de olika parter som ingår.

Man tar inte hänsyn till den lokala ekonomin eller de lokalsamhällen som finns. Jag instämmer fullt ut i det Vänsterpartiet har anfört tidigare.

Med all den kunskap vi har och alla de larmrapporter som vi nås av vad gäller klimatet, den biologiska mångfalden, kemikalier med mera blir det väldigt konstigt att tro att vi skulle kunna lösa det bara genom att främja handel och att det skulle leda till en värld som tar oss mer i den riktningen. Det innebär faktiskt att vi sänker nivån på många olika fronter.

Det är utifrån den bakgrund vi har med den pandemi som hela världen har genomgått viktigt att vi stärker djurskyddet globalt. Vi talar senare i dag om One Health-strategin. Djurskyddet måste vara en del av

handelsavtalen. Djurfrågorna ska inte komma in som ett hinder i handel utan som en förutsättning för handel.

Det brukar nämnas med ganska stor enighet i Sveriges riksdag hur skevt det är att vi har väldigt högt ställda krav på våra egna bönder samtidigt som vi kan importera kött från andra länder som har mycket lägre nivå på sin lagstiftning.

Allt detta är någonting som jag tror att vi egentligen har samsyn i men som inte avspeglas i de internationella handelsavtal som regeringen nu arbetar fram. Jag vill sälla mig till den avvikande ståndpunkt som Vänsterpartiet har framfört.

Anf. 28 YUSUF AYDIN (KD):

Tack, utrikesministern, för redogörelsen!

Jag var nyligen med finansutskottet i Sydamerika. Där kom Mercosur och annat upp mycket tydligt i många av de diskussioner vi hade.

Jag vill tacka regeringen för ett tydligt upptrappat engagemang för att stärka relationerna och att knyta Latinamerika till EU. Alternativet till det är en ökad handel och utbyte med Ryssland, Kina och andra länder. Det vill vi motverka.

Om vi i det sammanhanget ställer för omfattande och svåra krav i relation till ett handelsavtal kanske det inte är lika enkelt för dem att uppnå det. På det sättet väljer de kanske i stället andra aktörer att handla med.

Jag anser att det här är ett bra första steg utifrån var de befinner sig, och sedan kan man successivt när handeln ökar också ställa ytterligare krav. Men det är väldigt bra att Sverige och EU försöker att stärka och knyta de länderna närmare oss.

Anf. 29 ORDFÖRANDE:

Jag noterar en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och Miljöpartiet och en fråga från Linnéa Wickman.

Anf. 30 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Tack till ledamöterna för frågorna!

På ett allmänt plan skulle jag vilja understryka vikten av att man knyter handel och bistånd närmare varandra, därför att handel är trots allt ändå grunden för en hållbar utveckling även om man måste beakta svåra frågor.

Jag tror inte att regeringen och Vänsterpartiet kommer att bli överens om den grundläggande synen på handelsavtal; det lät inte så när jag lyssnade på Lorena Delgado Varas, så det gör jag mig inga förhoppningar om. Däremot vill jag i detaljerna påpeka ett par saker. Det första är att riskdiversifiering är viktigt, absolut, och det inkluderar även tillgången till kritiska mineraler. Det är någonting som EU arbetar mycket med, inte minst under det svenska ordförandeskapet. Jag instämmer i att det behöver göras mer för att knyta det globala syd, även om man kan diskutera den termen, länderna i den regionen som normalt omfattas av den beteckningen, genom att tydliggöra att EU har ett bättre erbjudande än andra parter.

När det är sagt skulle jag vilja ta upp en del synpunkter som har kommit när det gäller associeringsavtalen, inte minst det mellan EU och Mercosur.

Detta stöder regeringen därför att det skulle gynna EU:s och Mercosurs ekonomiska utveckling, tillväxten och sysselsättningen. Det gäller också

för att det vore, precis som Yusuf Aydin och KD sa, politiskt och strategiskt betydelsefullt genom att öka samarbetet mellan regionerna. Associeringsavtalet mellan EU och Mercosur utgör nämligen ett tydligt åtagande om en regelbaserad internationell handel som kommer att ge företag från båda regionerna större affärsmöjligheter på respektive marknad. Handelsavtal ger oss en möjlighet att påverka omvärlden genom att exportera EU:s värderingar och regler. EU:s trovärdighet, som jag sa, som internationell partner står på spel om vi inte kan anta och genomföra redan förhandlade avtal.

Avtalet med Mercosur är dessutom ett exempel på hur vi kan använda EU:s handelspolitik som ett verktyg för en hållbar utveckling i världen. Avtalets hållbarhetskapitel är bland de mest ambitiösa hittills bland EU:s färdigförhandlade avtal, och de bidrar till att säkerställa att exporterade varor uppfyller strängare miljökrav. Ett av EU:s krav för att gå vidare med Mercosuravtalet var att alla parter förbinder sig att respektera och effektivt genomföra Parisavtalet, och viljan att få till stånd ett avtal med EU var delvis orsaken till att Brasilien valde att inte träda ur Parisavtalet. På så vis har EU:s handelspolitik redan haft effekt.

Genom EU:s avtal med Mercosur bekräftar parterna sina åtaganden inom Parisavtalet, och EU får en plattform att följa upp dessa åtaganden liksom att påverka Mercosurländernas klimat- och miljöpolitik i allmänhet.

Dessutom, herr ordförande, är det så att EU-kommissionen diskuterar också för närvarande med Mercosurländerna ett så kallat tilläggsinstrument till avtalet, vilket skulle klargöra parternas åtaganden inom miljö och hållbarhet samt hur avtalets hållbarhetskapitel ska implementeras och följas upp. Regeringen stöder EU-kommissionens arbete på det här området inklusive tilläggsinstrumentet om hållbarhet i vilket avtalets hållbarhetsåtagande förtydligas. Instrumentets text har delats med Mercosur, vars synpunkter EU fortfarande väntar på.

Kommissionen nådde i höstas en överenskommelse med Chile om ett moderniserat associeringsavtal. Sedan dess har avtalet genomgått juridisk granskning och översättning, och kommissionen förväntas presentera avtalstexterna och utkastet till beslut om undertecknande av avtalet för rådet i slutet av juni. Målet är att avtalet ska undertecknas innan årets slut, och därefter följer godkännande i Europaparlamentet och ratificering av avtalet.

Vad gäller avtalet med Mexiko har ett förslag på legal struktur för avtalet presenterats för den mexikanska regeringen, och man inväntar fortfarande ett formellt godkännande innan EU kan gå vidare med ett godkännande av avtalet.

Jag ska också svara på Linnéa Wickmans fråga om vilka länder som understöder Rysslands aggression. Man kan väl säga att det är enklare att svara på vilka som gör det än som inte gör det, därför att de allra flesta av de 33 länderna i Latinamerika och Karibien är likasinnade med Sverige och EU i fördömandet av Rysslands aggressionskrig mot Ukraina. Undantagna är framför allt Nicaragua, som röstat emot i FN, och Venezuela, som dock inte tillåts rösta eftersom landet inte har betalat sin medlemsavgift till FN. Länder som avstått från att rösta i FN är Kuba, El Salvador och Bolivia.

Anf. 31 LINNÉA WICKMAN (S):

Bara en kompletterande fråga: Alla övriga länder definierar utrikesministern som likasinnade?

Anf. 32 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Om man får utgå från omröstningsresultaten i FN, som ändå får sägas vara en kvalificerad måttstock för stödet till förmån för att bekämpa Rysslands aggression mot Ukraina, är det här förteckningen det som vi har att gå på, och det är som synes en mycket tydlig majoritet som är likasinnade med Sverige och EU i den här frågan. Några länder är undantagna.

Anf. 33 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Förlåt, men jag vill bara ställa en fråga. Jag förstår svaret från statsrådet, men jag tänker att om man tittar på biståndspolitiken, en del av utrikespolitiken, finns det ändå en ingång att man ska liksom nå de fattigaste människorna. Betyder det här svaret att det här också gäller för biståndspolitiken?

Med det sagt vill jag understryka att jag tycker att det är riktigt att jobba mer med handel inte minst i relation till Latinamerika. Det var bara en kunskapsfråga.

Anf. 34 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Frågan som står på dagordningen handlar ju om associeringsavtalen. Vi skulle naturligtvis kunna vidga det här till att bli en mycket mer omfattande diskussion. Jag ville närmast bara göra en observation att den här kopplingen finns och att det är bra att det finns en sådan koppling.

Anf. 35 ORDFÖRANDE:

Jag konstaterar att det finns avvikande ståndpunkter från Vänsterpartiet och Miljöpartiet, som jag uppfattar likalydande.

I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Dagordningspunkt 6, Digital diplomati. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 36 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Digital diplomati syftar på den externa dimensionen av EU:s digitala politik. Detta är ett framväxande område som regeringen betraktar strategiskt viktigt. Vi välkomnar att FAC under det svenska ordförandeskapet kan föra en diskussion om vägen framåt. Digital diplomati berör hela utrikespolitiken, säkerhet, handel, utveckling, demokrati och mänskliga rättigheter.

EU behöver vara sammanhållet och framåtutlätt i de internationella diskussionerna om digitala frågor. Det gäller bland annat i globala förhandlingar om regler och normer för digital teknik, inte minst artificiell intelligens. Det diskuteras nu bland annat i Europarådet och FN.

EU behöver främja lösningar som utgår från respekten för mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Näringslivets och akademiens deltagande är centrala, i synnerhet att värna flerpartismodellen för

internets styrning. Digital handel blir allt viktigare för världsekonomin, och EU behöver påskynda de plurilaterala förhandlingarna om nya e-handelsregler som pågår i WTO. Det måste också finnas en tydlig utvecklingsdimension där digitala klyftor måste överbryggas.

2022/23:46
21 juni

Anf. 37 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! EU:s digitala diplomati är ett uttryck som rymmer mycket och kanske inte alltid är så väl definierat. Om jag har förstått rätt är väl tanken att det nu jobbas fram någon form av rådsslutsatser. Då är traditionen uppenbarligen lite olika. Hur det hanteras i regeringen och hur det hanteras i utskott i riksdagen är det vanliga att vi på bordet vid en muntlig föredragning vid ett möte får till oss rådsslutsatserna och kan ställa frågor om innehållet. Vi får också en bedömning från regeringen om man tänker godkänna dem eller inte. Det är inte lika vanligt att det går till så här. De kan dyka upp som en skriftlig A-punkt.

Är det så det är tänkt med dessa rådsslutsatser? Kan statsrådet ändå ge oss en liten hint om vad rådsslutsatserna i så fall innehåller?

Anf. 38 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Regeringen samråder ju med EU-nämnden muntligen om sin ståndpunkt i de frågor som kommer upp som diskussionspunkter på FAC, de så kallade B-punkterna. För de punkter som endast kommer upp som beslutspunkter, så kallade A-punkter, samråder regeringen skriftligen med nämnden.

Låt mig också utveckla mitt svar lite. Det kan vara värt att lyfta fram vad vi gör nationellt på den här punkten. Det händer ganska mycket.

EU måste nog beakta den geopolitiska dimensionen. Det är av yttersta vikt att den demokratiska världen kan leda den tekniska utvecklingen, liksom normeringen kring ny digital infrastruktur, produkter och tjänster. Här är partnerskapet med USA en viktig del. EU behöver agera samlat mot omvärlden och bygga globala partnerskap. För att få genomslag måste EU dra på unionens samlade instrument, oavsett om de faller under kommissionen, utrikestjänsten eller medlemsstaterna. EU:s interna politikutveckling på det digitala området måste beakta den externa dimensionen och vice versa. Vi måste till exempel bli bättre på att ta hänsyn till hur lagstiftningen inom unionen påverkar vår förmåga att sätta globala standarder och förbindelserna med våra partnerländer. Vi måste också bli bättre på att ta hänsyn till frågan om partnerskapet med länder som aktivt uppvaktas av auktoritära stater som Kina och Ryssland. Det blir också viktigt.

Precis som regeringen aviserade i utrikesdeklarationen kommer vi att ta fram en strategi för cyberfrågor och digitala frågor i utrikespolitiken, och ett särskilt sändebud kommer också att tillsättas. Detta kommer att bidra till en ytterligare utvecklad svensk profil inom digital diplomati.

Anf. 39 ANNA LASSES (C):

Det här var intressant att höra.

Det är lite och generellt, och det finns två saker att grota ned sig i. Det gäller till exempel att EU skulle få en större roll när det gäller standarder om cybersäkerhet och att EU får till uppgift att koordinera medlemslänternas expertresurser vid större cyberattacker för att hjälpa varandra vid behov, som ett enskilt land inte ensamt kan hantera. Frågan

är om jag ska läsa in detta i det här, men jag vill lyfta fram detta som något som bör ingå i diskussionen – som bör konkretiseras.

Anf. 40 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Jag är glad över att EU kan anta rådsslutsatser om digital diplomati under det svenska ordförandeskapet. Som ordförande för den rådsarbetsgrupp där slutsatserna har förhandlats fram har vår primära uppgift legat i att ena medlemsstaterna. Regeringen bedömer att rådsslutsatserna innebär att EU tar ett steg framåt på ett strategiskt viktigt område.

Rådsslutsatserna inom digital diplomati fokuserar, till skillnad från tidigare år, mer på hur EU:s målsättningar på området kan uppnås. Vikten av europeiskt ledarskap i ett utmanande geopolitiskt läge understryks. EU behöver bli mer kraftfullt, mer strategiskt, mer koherent i globala och digitala frågor, och ett antal prioriterade åtgärder för EU:s digitala diplomati lyfts fram. Jag nämner ett par exempel som svar på frågan, nämligen att fortsätta att värna mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i den digitala informationsrymden, främjandet av ett öppet, fritt, neutralt, interoperabelt och säkert internet, och flerpartsmodellen för internets styrning ska värnas, stärka samarbetet och samordningen mellan den höga representanten, kommissionen och medlemsstaterna i multilaterala forum, till exempel Internationella teleunionen och WTO, i FN-processer som Global Digital Compact samt i relation till institutioner som FN:s techsändebud.

Rådsslutsatserna lyfter också upp vikten av att använda och utveckla bilaterala och regionala partnerskap och knyta nya, inte minst i det globala syd, bland annat vid ministermötet i handels- och tekniskrådet med USA – där Sverige nyss stod värd. EU-ambassadörsnätverket Digital Diplomacy Network ska stärka samordningen med motsvarande nätverk på cyberområdet, vilket Sverige också verkat för under ordförandeskapet.

Slutligen vill jag nämna inriktningen i rådsslutsatserna att utveckla dialog och strukturerad samverkan med techindustrin.

Anf. 41 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 7, Övriga frågor. Finns det några övriga frågor?

Anf. 42 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Vi har inga övriga frågor.

Anf. 43 ORDFÖRANDEN:

Det verkar inte heller EU-nämndens ledamöter ha till statsrådet. Därmed får jag önska Tobias Billström med medarbetare en trevlig midsommarhelg, när den nu närmar sig. Tack för medverkan i dag!

Anf. 44 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M):

Ordförande! Tillåt mig önska nämndens ledamöter, dess ordförande och vice ordförande samt tjänstemän detsamma.

Anf. 45 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsrådet Jessika Roswall med medarbetare välkommen till nämnden i detta härliga sommarväder.

Jag inleder med att fråga om det finns något muntligt att tillägga till den skriftliga återrapporten från mötet i rådet den 30 maj.

Anf. 46 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag har inget ytterligare att tillägga till det som har skickats ut, men jag svarar såklart på frågor.

Anf. 47 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor.

Då går vi in på dagordningspunkt 3, EU:s vallag. Det är en lägesrapport och informationspunkt.

Anf. 48 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Vid allmänna rådet ska jag som ordförande lämna en lägesuppdatering om rådets hantering av Europaparlamentets förslag till en reviderad valrättsakt. Ett huvudförslag är att införa en unionsomfattande valkrets som utöver dagens nationella valkrets ska välja 28 ledamöter. Det föreslås också nya enhetliga regler för hur röstlängder och kandidatlistor ska upprättas. Det finns också förslag på reglering av partiernas nomineringsordningar liksom hur partierna genomför sina valkampanjer. Dessutom föreslås en gemensam valdag för hela unionen.

Som ni kanske minns hölls en riktlinjedebatt om förslaget till en reviderad valrättsakt vid allmänna rådet i oktober förra året. Efter debatten var det då tydligt att medlemsstaterna hade olika inställningar till förslaget och att det saknades samsyn. För att nå beslut i detta krävs enhällighet i rådet.

Det svenska ordförandeskapet har skickat ut en enkät till medlemsstaterna och uppmanat dem att redovisa sin inställning till förslagens olika delar. Det är för att skapa en överblick kring vilka delar av förslaget som man eventuellt kan diskutera och gå vidare i på rådsarbetsgruppsnivå under det spanska ordförandeskapet. Ordförandeskapet har därefter arbetat med att ta fram en sammanställning över medlemsstaternas svar.

Vid mötet kommer jag att lämna en kort lägesuppdatering och informera övergripande om resultatet av denna sammanställning. Resultatet visar bland annat att ett stort antal medlemsstater indikerar att de inte kan acceptera transnationella listor. Det finns också ett brett motstånd mot att ändra rösträttsåldern till 16 år. Förslaget om att harmonisera reglerna för valkampanjer är oacceptabelt för flera medlemsstater. Vidare motsatte sig en stor majoritet av medlemsstaterna

förslaget om en gemensam valdag på grund av olika frågor kopplade till subsidiaritet, risk för lägre valdeltagande och oförenlighet med konstitutionella traditioner.

På basis av sammanställningen av vår enkät kommer det spanska ordförandeskapet att föra arbetet vidare.

Anf. 49 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Det är en informationspunkt.

Anf. 50 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Vi har inga övriga frågor.

Anf. 51 ORDFÖRANDEN:

Vi går vidare till dagordningspunkt 5, Förberedelser inför Europeiska rådet den 29–30 juni 2023: slutsatser. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 52 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Allmänna rådet ska förbereda mötet i Europeiska rådet den 29–30 juni. Till grund ligger utkast till slutsatser, som har delgivits nämndens ledamöter. Det är en diger dagordning som omfattar Ukraina, ekonomi, säkerhet och försvar, migration och yttre förbindelser.

Jag vill påminna om att min roll vid mötet är att vara ordförande. Det är sista gången för mig under det svenska ordförandeskapet.

Statsministern kommer, som vanligt, att samråda med nämnden inför Europeiska rådet, men låt mig ge några korta kommentarer.

Europeiska rådet ska behandla utvecklingen vad gäller Rysslands aggression mot Ukraina. Kriget har på senare tid fått en ekologisk dimension genom den avskyvärda sprängningen av dammen i Kachovka. Som ledamöterna vet har vårt ordförandeskap varit pådrivande för att öka trycket mot Ryssland. Förhoppningen är att elfte sanktionspaketet med inriktning på att motverka kringgående av sanktioner ska antas den här veckan i Coreper.

Ledarnas diskussion kommer att föras i ljuset av kommissionens muntliga återrapport om hur Ukraina, Moldavien och Georgien hittills har uppfyllt kriterierna som uppställdes när EU tog ställning till deras medlemskapsansökningar. Avrapportering om detta sker i dag på Coreper, och vi i EU-ministerkretsen kommer att få information från kommissionen på det informella mötet i Stockholm i morgon.

Regeringen anser att EU bör stödja Ukrainas reformarbete och vara redo att ta nästa steg i EU-närmandet när reformkraven uppfylls. Det är också viktigt att värna utvidgningsprocessens integritet och trovärdighet. Det gäller såklart också för Moldavien och Georgien.

Ledarna ska sedan följa upp vårtoppmötets behandling av konkurrenskraft, inre marknad och ekonomisk politik. Långsiktig konkurrenskraft är en av de svenska prioriteringarna, och vi har tidigare fått kommissionen att ta fram en strategi för långsiktig konkurrenskraft. Jag är nöjd med att det i utkastet till slutsatser fastslås att konkurrenskraftsfrågorna ska följas upp årligen på högsta politiska nivå.

Ett arbete har redan påbörjats med att utveckla nyckelindikatorer inom centrala områden. Det handlar exempelvis om att få den inre marknaden att fungera bättre, att stärka investeringar i forskning och utveckling – vi vet att inte alla når målet om 3 procent av bni i dag – samt att EU:s regelverk ska främja växande företag och nya tekniker. Det är en mycket stor framgång för det svenska ordförandeskapet.

Under ekonomi kommer också två initiativ som kommissionen presenterade i går att uppmärksammas. Det är dels ett meddelande om ekonomisk säkerhet, dels halvtidsöversynen av den fleråriga budgetramen.

Debatten om ekonomisk säkerhet är viktig. Vi måste öka vår medvetenhet om sårbarheter och beroende som kan få konsekvenser för vår ekonomi och vår nationella säkerhet. Vi studerar nu kommissionens meddelanden noggrant.

När det gäller halvtidsöversynen av MFF innehåller den förslag om Ukrainafinansiering, hantering av stigande räntekostnader och det som tidigare aviserats som en suveränitetsfond, STEP, europeisk plattform för strategisk teknik.

Regeringen håller fast vid en budgetrestriktiv linje, och jag kommer att förankra den svenska ståndpunkten med riksdagen under processens gång. Det förutses inte någon substansdiskussion vid toppmötet. Vi får återkomma till båda initiativen efter ordförandeskapet.

Vad gäller säkerhet och försvar väntas Europeiska rådet följa upp genomförandet av tidigare slutsatser, bland annat det som kallas ammunitionsinitiativet. Man ska också diskutera EU:s förbindelser med Nato tillsammans med Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg.

Vidare ska Europeiska rådet diskutera läget var gäller migration vid EU:s yttre gräns och inom unionen. Statsministern kommer att rapportera om framgången och uppgörelsen om migrationspakten och andra aspekter av rådets arbete, såsom genomförandet av migrationshandlingsplanerna för västra Balkan och centrala Medelhavsrutten.

Under rubriken Yttre förbindelser väntas en strategisk diskussion om EU:s förbindelser med Kina, som nära knyter an till frågan om ekonomisk säkerhet. Här har nämnden fått utkast till slutsatser. De kom sent i går kväll. Vi tittar nu på dem, och statsministern återkommer i frågan nästa vecka.

Slutligen ska ledarna förbereda toppmötet med länderna i Latinamerika och Karibien som äger rum den 17–18 juli.

Anf. 53 ORDFÖRANDEN:

Vi har möte inför Europeiska rådet nästa tisdag kl. 14, som är ett öppet samråd.

Anf. 54 LORENA DELGADO VARAS (V):

Om jag har uppfattat det rätt ska man diskutera migrationspakten. Kommer diskussionen även att utgå från den massaker som skedde nu i veckan i Grekland? Runt 700 personer dog i Medelhavet. Hur påverkar det systematiska arbetet med att inte hjälpa – pushbacks – flyktingar i nöd i Medelhavet?

Anf. 55 FREDRIK STENBERG (S):

Ordförande! Jag tackar statsrådet för dragningen.

Jag har en fråga om budgeten och regeringens bedömning av förslagen, som jag förstår ändå kommer att diskuteras. Jag skulle gärna se om du kan utveckla något mer om det. Jag förstod att det var fråga om budgetrestriktivitet, men finns något annat som kan tilläggas i frågan?

Anf. 56 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tackar för frågorna.

Vad gäller frågan om migration kommer statsministern att redogöra för hur rådet har arbetat. Även Ursula von der Leyen kommer att hålla en dragning om vad som har skett, bland annat om att hon nyligen besökte Tunisien för att diskutera den rutten.

Lorena Delgado Varas lyfte upp en otroligt viktig och sorglig fråga, som vi kommer att se eskalera under sommaren, det vill säga alla de tragiska båtolyckorna. Det är därför det här är en så viktig fråga att ha på agendan. Rådet har nått en överenskommelse om migrationspakten så att vi kan se till att det inte är smugglare som sköter migrationen och flyktingarna som reser till Europa.

Exakt vad diskussionen kommer att handla om vet jag inte, men det är viktigt att EU gemensamt tar ansvaret och förebygger den irreguljära migrationen. Men jag är helt säker på att frågan kommer att lyftas upp av flera ledare på mötet. Exakt hur får vi ta på återrapporten.

Jag tackar för frågan om budgeten. Meddelandet kom i går. De uppgifter vi har fått under lång tid är att det inte kommer att ske en diskussion i substans på Europeiska rådet utan mer att frågan noteras.

Jag återkommer till riksdagen i utskottet och även i nämnden när det väl är dags. Jag ber att få återkomma i detalj när vi har analyserat det förslag som har kommit.

Anf. 57 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Låt mig återigen ställa en kontrollfråga. Är det statsrådets information till EU-nämnden att på Europeiska rådet kommer det inte att ske någon diskussion om de ekonomiska frågorna? Det är omfattande förslag som har kommit från kommissionen som inte bara berör Ukraina utan också som statsrådet sa berör suveränitetsfond, STEP och migration. Statsrådet sa på fråga att migrationen kanske kommer upp i något annat sammanhang, men då kommer man inte att prata ekonomi. Jag vill höra statsrådet än en gång säga att det inte ska pratas ekonomi i substans på rådet. Det kan vara bra att få det bekräftat. Det här är också i relation till Kina. Kina kommer att tas upp, och det finns med en kort mening om att det kommer att vara en strategisk diskussion. Det framgår av första utkastet till rådsslutsatser, och det finns med lite grann i ståndpunkterna.

Om jag har förstått rätt ska det ekonomiska paket som kommissionen har lagt fram också ha implikationer på Kina, inte minst ekonomisk säkerhet. Det handlar om att man vill lägga fram en lag eller något som handlar om att förbjuda företags möjligheter att investera om det finns säkerhetsrisker. Det är omfattande. Även om vi inte får vara naiva är de omfattande.

Men det här kommer regeringen inte att ha någon kommentar om under det här mötet i Europeiska rådet?

Anf. 58 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Tack för frågan! Det är ju flera punkter som kommer att diskuteras, och ekonomi är en av dem, som jag sa. Där kommer bland annat den långsiktiga ekonomiska konkurrenskraften att diskuteras. Flera akter finns också med i det utkast till rådsslutsatser som vi har jobbat med, till exempel Critical Raw Material Act. På det viset kommer ju ekonomi att diskuteras.

Det jag försökte svara på förut gällde det meddelande som kom om översynen av långtidsbudgeten. Såvitt jag har förstått kommer det inte att ske någon diskussion i substans kring dessa två frågor – inklusive ekonomisk säkerhet – för det är för tidigt. Men detta kommer vi att få återkomma till här i olika former.

Frågorna går lite grann ihop, som Matilda Ernkrans pekar på. Som jag sa kom det sent i går ett nytt utkast till just Kinapunkten. Vi har just fått del av detta, precis som nämnden, så vi ber att få återkomma. Statsministern återkommer om detta. Det är klart att vi kommer att tycka något på den punkten.

Det svar som jag har gett tidigare här i nämnden är att Kina är en viktig handelspartner för Sverige och för EU, samtidigt som det har blivit mer komplext och utmanande. Det är viktigt att den diskussionen förs. Men det är också viktigt att komma ihåg det som Ursula von der Leyen och många andra har talat om, nämligen de-risking – det heter väl riskreducering på svenska, tror jag. Det är därför jag säger att detta hör ihop med det meddelande som kommissionen lämnade i går om ekonomisk säkerhet. Detta kommer att diskuteras på rådet utifrån meddelandet, men i substans kommer Sverige inte att ha någon uppfattning än, utan det kommer att vara en bredare diskussion om både Kina och ekonomi där.

Anf. 59 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi är på dagordningspunkt 6, Den europeiska planeringsterminen 2023: integrerade landsspecifika rekommendationer.

Anf. 60 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Detta är en beslutspunkt, där allmänna rådet ska godkänna årets landsspecifika rekommendationer. Dessa kommer sedan att behandlas på Europeiska rådets möte i juni, för att slutligen antas i Ekofin den 14 juli. Samråd med EU-nämnden om rekommendationer har tidigare skett när det gäller både Epsco- och Ekofinrådet.

Regeringen ser rekommendationerna som ett instrument för att uppmuntra till en ansvarig ekonomisk politik och uppfyllelse av de mål som har satts upp inom EU. Det är viktigt att betona att det ytterst är parlamenten i medlemsstaterna som beslutar om utformningen av den nationella ekonomiska politiken. Det är också upp till varje medlemsland att välja hur man förhåller sig till rekommendationerna.

Regeringen delar kommissionens underliggande analys och har inte verkat för några ändringsförslag i kommissionens förslag till landsspecifika rekommendationer för Sverige. Vid rådets möte kan vi därför stödja ett godkännande av rådets landsspecifika rekommendationer, så att de överlämnas till Europeiska rådet.

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Då är vi på dagordningspunkt 7, Rådets 18-månadersprogram. Även det är en beslutspunkt.

Anf. 62 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Detta är en beslutspunkt. På mötet nästa vecka ska Spanien, Belgien och Ungern som inkommande ordförandeskapstrio presentera sitt gemensamma arbetsprogram för de kommande 18 månaderna. Rådet väntas ställa sig bakom programmet. Vi förutser ingen diskussion.

Systemet med att det är tre medlemsländer som innehar ordförandeskapet i rådet i anslutning till varandra, har nära samarbete och utarbetar gemensamma program har funnits länge. Nämnden fick i går kväll det trio-program som har cirkulerat till medlemsstaterna.

Programmet utgör som ni vet en form av inventering och sammanställning av viktigare frågor som kommer att hanteras i rådet av den inkommande trion. Det är inte något rättsligt bindande dokument om hur rådets arbete under perioden ska arta sig. Programmet ska snarare ses som ett slags grund för samarbete och samverkan mellan de tre länderna i trion.

Regeringen föreslår att Sverige vid rådsmötet ställer sig bakom det gemensamma 18-månadersprogrammet.

Anf. 63 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.

Vi är på dagordningspunkt 8, EU:s koldioxidmarknads inverkan på EU:s olika politikområden – information från Polen. Det är en informationspunkt.

Anf. 64 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! På begäran av Polen har en informationspunkt satts upp på mötets dagordning. Det handlar om EU:s koldioxidmarknads påverkan på olika EU-policyområden.

Polen menar att EU:s klimatlagstiftning påverkar fler områden än klimatområdet, särskilt i och med det senaste årets händelser, och att detta påkallar en övergripande diskussion. De menar vidare att en sådan diskussion platsar i ett forum som allmänna rådet, som har en särskild roll när det gäller att samordna EU-politik och horisontella frågor.

Vid mötet väntas alltså Polen dela med sig av sin syn på saken.

Anf. 65 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Detta är ju en informationspunkt. Jag tänkte ändå att vi från Socialdemokraterna skulle uttrycka en ingång i detta, så att ministern har ett medskick.

Det är egentligen inget jättenytt fenomen att Polen har synpunkter på klimatpolitiken och använder olika tider för att lyfta upp klimatfrågorna.

Man har inte varit den som gått i bräsch för en ambitiösare linje i EU:s klimatpolitik.

Jag tänker att det är olyckligt om diskussionen inte ser den större kontexten i den turbulens när det gäller priser som våra medlemsländers medborgare och hushåll kommer att uppleva om man inte kommer loss från det ohållbara fossila energiberoende som vi har inom EU. Från en ekonomisk synpunkt vore det inte den trygga vägen att hålla fast vid den gamla energipolitiken. Det är viktigt att Sverige precis som EU-kommissionen ser värdet av att ha en tryggare politik för framtiden också när det gäller klimatområdet. Det hänger samman med Fit for 55 och hela det paketet.

Det är viktigt att också dessa synpunkter finns med. Politiskt är det ju väldigt många som också drar de slutsatserna.

Detta har varit en jättelång process där alla medlemsländer har varit mycket delaktiga i beslutsfattandet. Det blir demokratiskt väldigt märkligt att lyfta upp sådana här frågor efter så många års arbete gemensamt, där man också har en förordning i form av EU:s klimatlag att ta hänsyn till. Rent demokratiskt blir det märkligt om man önskar revidera något där man precis har nått slutsatser efter en väldigt lång process där alla har fått vara delaktiga under så många år.

Jag ville bara få med detta, för jag känner en viss frustration över att man vill kasta in den här typen av informationspunkter så här sent i processen, när man faktiskt har beslutat. Jag utgår från att den svenska regeringen ser detta.

Anf. 66 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Herr ordförande! Jag förstår Jytte Gutelands frustration.

Det svenska ordförandeskapet har ju lyckats föra Fit for 55 i mål, så jag förstår känslan. Jag skulle också säga att det såvitt jag är underrättad inte kommer att bli någon diskussion.

Jag tar såklart medskicket med mig. Men jag ser det som att en överväldigande majoritet av medlemsstaterna kommer att markera genom att inte ta ordet. Vi får se på återrapporten, men detta är alltså min bild så här långt.

Anf. 67 STAFFAN EKLÖF (SD):

Utan att kommentera det förslag som Polen kommer med kan man ändå överväga om man ska ha en bredare analys redan från start när man stiftar klimatlag eller jobbar med andra klimatförslag. Man kan efter att ha lyssnat på den här diskussionen överväga om man nästa gång man har diskussioner om nya klimatförslag ska göra en bredare ansats med ett systematiskt arbetssätt för att belysa effekter på samtliga områden.

Anf. 68 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi för informationen.

Vi och går över på dagordningspunkt 9, Övriga frågor. Första frågan där gäller Stockholmssymposiet om demokrati och rättsstatsprincipen den 21–21 juni. Det är en informationspunkt.

Anf. 69 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Detta är en informationspunkt från det svenska ordförandeskapet. En av ordförandeskapets viktigaste prioriteringar är rättsstatens principer. Senare i eftermiddag står jag värd för Stockholmssymposiet om demokrati och rättsstatens principer. Det kommer att bli ett tillfälle där flera aktörer, inte bara politiker, tillsammans kan diskutera hur de verktyg som finns fungerar och hur vi kan samarbeta bättre och mer effektivt. Syftet är att skapa förutsättningar förnya tankar och idéer genom att samla många aktörer.

Jag är glad över att Mirja Räihä från konstitutionsutskottet kommer att representera riksdagen vid symposiet. Själv deltog jag vid riksdagens konferens om demokrati i måndags och talade då om betydelsen av oberoende domstolar.

För att de diskussioner som vi väntar oss under symposiet inte ska stanna där utan bli en del av rådets fortsatta arbete kommer det svenska ordförandeskapet att förbereda reflektioner och medskick till kommande ordförandeskap utifrån dagens symposium. Detta kommer jag också att informera om vid rådsmötet.

Anf. 70 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! När det gäller Stockholmssymposiet hade vi en diskussion här i EU-nämnden för ett antal månader sedan. Då belyste vi från Socialdemokraterna vikten av att symposiet inte skulle hålla en så allmän karaktär att det blir svårt att föra processen vidare.

Det är viktigt att tränga in i frågeställningar som också blir kännbara i relation till de problem som inte minst Ungern och Polen just nu har när det gäller rättsstatsprinciperna. Där finns det utpekat väldigt konkret vilken typ av ihålligheter som finns i Ungern och Polen. När det gäller Polen handlar det inte minst om politiskt tillsatta domare och när det gäller Ungern handlar det om den grova problematiken med medie- och yttrandefriheten.

Där hade vi från Socialdemokraterna åsikten att vi skulle vilja se en tydligare agenda med utfrågningar och att man belyser ett par områden där man ser en möjlighet att komma vidare, så att det blir en förankring som kan tas över av nästa ordförandeskap. Men vi tycker just nu inte vi ser detta utifrån den allmänna beskrivningen, utan vi upplever att man från regeringen och ordförandeskapets sida uppehåller sig vid en väldigt allmän ingång, och det tycker vi är olyckligt. Men vi vill såklart höra hur statsrådet resonerar.

Anf. 71 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Låt mig först säga att ämnet för symposiet är bredare än bara det som gäller Polen och Ungern. Det handlar ju om hela unionen. Vi ser i många länder att det faktiskt går åt fel håll. Det är viktigt att ha detta i minnet.

Vi får väl återkomma till att utvärdera symposiet. Men som jag sa i mitt första anförande är det vår tanke att försöka konkretisera vad vi har fått ut av symposiet. Vi har ett par frågor. Det handlar om att titta på de redskap som finns och hur de används – används de rätt och går de att göra mer effektiva? Det är min förhoppning att vi kommer att kunna få ut något av de olika inlägg som kommer från olika delar av samhället. Vi kommer

sedan att lämna något konkret till både det spanska ordförandeskapet och det belgiska. Jag har också haft många samtal med de medlemsstaterna för att detta ska fortsätta, precis som Jytte Guteland säger.

Låt oss utvärdera efteråt. Men det är alltså min förhoppning att det kommer att bli något konkret av detta som vi kan använda senare.

Anf. 72 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Har jag förstått rätt att detta symposium är en del av det informella rådsmötet i GAC?

Anf. 73 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Nej, det är inte en del av det informella GAC.

Anf. 74 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Anledningen till att jag frågade är att om det hade varit en del av informella rådsmötet är ordningen sådan att man informerar EU-nämnden i efterhand i återrapporten vad man har hanterat under ett informellt rådsmöte.

Hur är det tänkt att vi ska få ta del av reflektionsmaterialet och medskicket till kommande ordförande som ordförandeskapet ska producera? Det vore intressant att höra hur det är tänkt och hur det bereds. Det är kanske mer av en formfråga.

Jytte har ju sagt vad som är viktigt för Socialdemokraterna. Vi tror ju att det hade varit effektivare och tydligare att vara mer specifik om man ska prioritera att driva vidare dessa frågor där problemen finns.

Men min undran gäller alltså reflektionsmaterialet.

Anf. 75 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Riksdagen kommer att vara representerad på symposiet och därmed ha insyn, och jag är glad att jag fick vara med på riksdagens seminarium. Det kommer också att gå att följa på nätet.

Vid det ordinarie allmänna rådet kommer jag som sagt att informera om detta i en ordföranderapport. Jag vet ännu inte vad produkten från symposiet kommer att heta, men den kommer att tillgängliggöras. Vi kommer att skicka ut den och informera brett, dock inte formellt till EU-nämnden. Den kommer att finnas på ordförandeskapets hemsida.

Anf. 76 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Nej, om det hade varit en del av det informella rådsmötet hade den ju kommit till EU-nämnden som en återrapport. Min fråga var vad det blir för status på den. Kommer symposiet ställa sig bakom reflektionerna som ska skickas vidare till ordförandeskapet? Eller kommer det att vara något som cirkulerar som Sveriges regering och regeringsunderlaget står bakom? Det var alltså en formfråga om statusen. Eftersom det inte är en del av det informella rådsmötet finns ingen koppling till EU-nämnden. Frågan ställdes mer av intresse för hur det är tänkt.

Anf. 77 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Just nu går det vi kommer att skicka ut efteråt, som såklart ännu inte är skrivet, under benämningen presidency reflections. Jag ber om ursäkt för att detta inte har fått någon svensk översättning.

Det svenska ordförandeskapet ställer sig bakom detta, sammanfattar det som har kommit fram, har synpunkter och skickar det sedan vidare till nästkommande ordförandeskap.

Detta kommer som sagt att finnas på hemsidan.

Anf. 78 ORDFÖRANDEN:

Hur vore det med ”ordförandeskapets reflektioner”?

Anf. 79 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag tar tacksamt emot den översättningen.

Anf. 80 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för information.

Vi går in på dagordningspunkt 10, Europaparlamentets sammansättning. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 81 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Låt mig nämna en fråga som vi försöker få upp på dagordningen för allmänna rådet. Om vi lyckas med det avgörs i morgon på Coreper. Det handlar om Europaparlamentets sammansättning, det vill säga hur många ledamöter som Europaparlamentet ska ha under nästa mandatperiod och hur dessa ska fördelas bland medlemsstaterna.

EU-nämnden har tagit del av en kompletterande dagordning och Europaparlamentets förslag till beslut.

Diskussionerna i Europaparlamentet har föregåtts av långa och komplicerade förslag. För att påskynda processen skickade jag som representant för ministerrådet den 31 maj ett brev till Europaparlamentets talman Metsola och underströk vikten av att Europaparlamentet presenterar ett förslag i god tid före nästa Europaparlamentsval – detta för att rådet ska hinna behandla förslaget och att medlemsstaterna ska hinna implementera beslut nationellt och organisera valet 2024.

Europaparlamentet har initiativrätt i frågan och antog i förra veckan sitt förslag, som innebär en ökning med 11 ledamöter, från 705 ledamöter till 716. Europaparlamentet föreslår även att 28 platser ska reserveras för ledamöter valda i en framtida unionsomfattande valkrets, i linje med Europaparlamentets förslag om EU:s valrättsakt, som jag föredrog tidigare i dag.

Med tanke på att det förslag som Europaparlamentet presenterat innehåller flera minst sagt kontroversiella komponenter förväntar jag mig att diskussionerna i rådet och med Europaparlamentet kan bli komplicerade. Jag vet att flera medlemsstater liksom vi har starka invändningar mot förslaget om unionsomfattande valkrets och transnationella listor. Som ordförande vill jag därför redan nu ta upp frågan på en politisk nivå för att ge samtliga en bild av det politiska landskapet och förutsättningarna för diskussionerna.

Det är viktigt att så snart som möjligt få klarhet i vilken sammansättning som gäller efter valet 2024 eftersom vissa medlemsstater måste ha tid att förbereda Europaparlamentsvalet. Vissa medlemsstater har dessutom nationella bestämmelser om att ett beslut om sammansättning måste fattas i viss tid före Europaparlamentsvalet. Därför är det angeläget att vi kommer framåt i frågan så snart som möjligt. I dagsläget vet jag dock inte om den kommer upp på allmänna rådet nästa vecka eller inte.

Anf. 82 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Betyder detta att den svenska ståndpunkten är att man inte ska fördela elva nya platser på åtta länder utan att nuvarande antal ska ligga fast? När Storbritannien lämnade EU delades ju några platser ut men i övrigt var man överens om att spara en del platser till en framtida utvidgning. Har jag tolkat den svenska ståndpunkten rätt? Är Sveriges linje att man inte står bakom att de elva platserna delas ut till de länder som hävdas vara förfördelade?

Anf. 83 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag förutspår att det inte kommer att bli något beslut men kanske en diskussion. Svaret på frågan är det som står i utkastet ni har tagit del av, nämligen att regeringen anser att man bör spara dessa platser till en framtida utvidgning. Helt säkert är dock att det i dagsläget inte kommer att bli ett beslut, och om det blir en diskussion eller inte vet jag inte än.

Anf. 84 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då är vi klara med statsrådet Roswalls del. Har statsrådet något att tillägga?

Anf. 85 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Jag har en kort punkt till innan jag önskar glad sommar.

Jag vill informera nämnden om att jag har bjudit in Moldaviens utrikesminister Nicu Popescu till en informell lunch i samband med allmänna rådets möte. Lunchen blir ett viktigt tillfälle för Popescu att ge en lägesuppdatering om Moldaviens reformarbete med anledning av kommissionens muntliga uppdatering, som jag nämnde tidigare i dag. Det svenska ordförandeskapet har tidigare bjudit in Ukrainas vice premiärminister Olha Stefanisjyna för en liknande informell lunch, och det skedde på allmänna rådet i mars. Nu gör vi alltså ungefär detsamma med Moldavien.

Glad sommar!

Anf. 86 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar för informationen och önskar statsrådet med medarbetare glad midsommar.

Anf. 87 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statssekreterare Dan Ericsson med medarbetare. Finns det något muntligt att tillägga till den skriftliga återrapporten från mötet den 30 maj?

Anf. 88 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Nej, men det kanske finns frågor.

Anf. 89 ORDFÖRANDEN:

Nej. Då går vi till dagordningspunkt 3, Förordningen om hållbar användning av växtskyddsmedel. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 90 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Ordförande! Kommissionen har tagit initiativ till en förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel som presenterades i juni förra året. Under Sveriges ordförandeskap har en första genomläsning av förslaget i stort sett avslutats. Det svenska ordförandeskapet har presenterat kompromisstexter för integrerat växtskydd och artiklar om försäljning, lagring, rådgivning och utbildning. Ordförandeskapet har föreslagit en minskning av den administrativa bördan liksom förenklingar och förtydligande. Förslagen har välkomnats som steg i rätt riktning av en majoritet av medlemsstaterna.

På ministerrådet avser ordförandeskapet att ge en lägesrapport om arbetet, vilket kommer att följas av en diskussion mellan medlemsstaterna. Den svenska ståndpunkten, som var föremål för överläggning i miljö- och jordbruksutskottet den 27 oktober förra året, ligger fast. Dock kommer Sverige inte att framföra några ståndpunkter på ministerrådsmötet nästa vecka.

Anf. 91 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Vi hade förmånen att få tala med statssekreteraren också på miljö- och jordbruksutskottet i går, och Socialdemokraterna framförde då, liksom jag gör nu, att vi tycker att den tidigare ståndpunkten som uttrycktes under hösten var tydligare och mer matnyttig än den nuvarande som är lite kortare och därmed inte lika tydlig. Vi fick då svaret att den svenska ståndpunkten är den tidigare och att det här är en kompromiss utifrån Sverige som ordförandeland. Vi vill ändå försäkra oss om att den tidigare ståndpunkten gäller.

Sedan i går har vi analyserat en av meningarna ytterligare. Det handlar om växtskyddsmedel med särskilt farliga egenskaper. Det går att läsa ståndpunkten som att regeringen motsätter sig gemensamma mål på EU-nivå också för användningen av växtskyddsmedel med särskilt farliga egenskaper.

Statssekreteraren får gärna utveckla vad man från svensk sida ser som bekymmersamt med att ha bindande mål på EU-nivå för användningen av växtskyddsmedel med särskilt farliga egenskaper. Hur kan det ställa till det för Sverige? Vore det inte en bra utveckling att försöka minska användningen av dessa särskilt farliga växtskyddsmedel?

Anf. 92 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vi har sedan tidigare en avvikande ståndpunkt tillsammans med Miljöpartiet, och den står vi givetvis bakom. Det jag särskilt vill lyfta fram från den är att vi anser att de bindande målen bör kvarstå och att en minsta minskning om 35 procent är en rimlig nivå.

Anf. 93 ANNA LASSES (C):

Vi har synpunkter på en mening som vi skulle vilja göra ett tillägg till. Om det inte är möjligt anmäler vi avvikande ståndpunkt. Det gäller den sista meningen i första stycket, som börjar med ”Utformningen får inte äventyra europeisk livsmedelsproduktion”. Vi skulle vilja förstärka detta till ”Utformningen får inte äventyra eller leda till minskad europeisk eller svensk livsmedelsproduktion”.

Anf. 94 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Precis som Vänsterpartiet står vi för vår tidigare anmälda avvikande mening.

Jag har träffat personer som jobbar inom fritidsodling som har drabbats av pyralider. Det är alltså ett gift som sprider sig, och den finns i jord som man kan köpa i säck. Även om det finns märkning och så vidare är man som konsument väldigt hårt drabbad av detta. På EU-nivå skulle det behövas att Sverige ligger på för att få till ett totalt förbud mot pyralider i hela kedjan så att man inte drabbas av missväxt och missbildningar på grödor på grund av dessa kemikalier.

Vi tycker också att den flexibilitet som rådet föreslår undergräver målstrukturer och kommer att leda till att målen inte uppnås. Vi är även kritiska till att flexibiliteten gällande ESR och LULUCF finns. Vi tror att det kommer att finnas en hel del kryphål som undergräver själva syftet med förordningen.

I övrigt står vi bakom det som har anförts i miljö- och jordbruksutskottet.

Anf. 95 ORDFÖRANDEN:

Vi har då noterat två avvikande ståndpunkter samt frågor om två meningar.

Anf. 96 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Herr ordförande! När det gäller den första frågan vill jag bara understryka att ståndpunkterna ligger fast och att det är en pågående diskussion.

Sedan var det detta med särskilt farliga egenskaper, och jag uppfattade inte riktigt frågan – var det vad problemet var för svenskt vidkommande? Ja, det är väl i så fall det generella, det vill säga om detta kan påverka

svensk livsmedelsproduktion. Generellt sett är vi dock för detta, men det handlar ju om icke-bindande saker enligt en tidigare fastlagd standpunkt.

Nästa fråga rörde ett tillägg från Centerpartiet. Jag får nog be ledamoten att upprepa frågan.

2022/23:46

21 juni

Anf. 97 ANNA LASSES (C):

Det gäller alltså den sista meningen i det första stycket. Den börjar med ordet "utformningen". Det är egentligen ett litet tillägg som gör meningen lite längre: "Utformningen får inte äventyra eller leda till minskad europeisk eller svensk livsmedelsproduktion."

Anf. 98 ORDFÖRANDEN:

Och som jag förstod det har Centerpartiet för avsikt att anmäla avvikande standpunkt om det inte kan bekräftas att tillägget kommer med? Ja.

Anf. 99 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Principiellt har jag inget emot en sådan förändring, men man kan ju inte garantera att det kommer att leda till ett sådant resultat.

Anf. 100 ANNA LASSES (C):

Då anmäler jag det som en avvikande standpunkt för säkerhets skull.

Anf. 101 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag skulle än en gång vilja säga det vi sa i miljö- och jordbruksutskottet, nämligen att vi ser fram emot att ha en överläggning i frågan när vi är i den fasen i processen.

Jag kan också redan nu peka på att detta med särskilt farliga egenskaper är en fråga som vi kommer att analysera mer noggrant med avseende på vad det verkligen innebär – om det är värt att skydda användningen av den typen av växtskyddsmedel och att inte avse att ha målsättningar på det området. Vi behöver väldigt goda argument för varför man skulle fortsätta med den typen av användning, så att vi förstår vad det verkligen handlar om.

Anf. 102 ORDFÖRANDEN:

Jag hoppas att regeringen noterade önskemålet om en överläggning.

Anf. 103 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Jag har bara en kort kommentar. Jag tror att vi för svensk del har etappmål vad gäller just de särskilt farliga kemiska ämnena. I sak är vi nog alltså överens om tagen, men vi har noterat detta och får ta upp det inför kommande diskussioner.

Anf. 104 ORDFÖRANDEN:

Utmärkt! Jag noterar då att det finns avvikande standpunkter från Miljöpartiet och Vänsterpartiet samt att Rebecka hade ett litet tillägg där. Även Centerpartiet har anmält avvikande standpunkt i enlighet med vad Anna Lasses har framfört.

I övrigt konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går vidare till dagordningspunkt 4 under Fiske, Meddelande om läget för den gemensamma fiskeripolitiken och samråd om fiskemöjligheterna för 2024. Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 105 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Herr ordförande! På rådsmötet kommer kommissionen att presentera sin årliga lägesuppdatering av genomförandet och måluppfyllelsen för den gemensamma fiskeripolitiken och riktlinjerna för kommande förslag om fiskemöjligheter för 2024.

I meddelandet redogör kommissionen bland annat för målet om maximal hållbar avkastning, MSY. Kommissionen konstaterar att fiskemöjligheterna fastställs enligt MSY för EU:s interna bestånd, förutom för de arter där den vetenskapliga rådgivningen har inneburit att inget fiske bör ske. För dessa arter har man fastställt låga bifångstkvoter samt vidtagit ytterligare bevarandeåtgärder.

Kommissionen påpekar också i sitt meddelande att beståndssituationen för flera bestånd i Östersjön och Medelhavet fortfarande är bekymmersam. Gällande Östersjön understryker kommissionen att klimatförändringar, föroreningar och syrefria bottnar fortsätter att påverka dessa bestånd negativt.

Kommissionen konstaterar i meddelandet att kriget i Ukraina fortsätter att bidra till handelsstörningar och ökade bränslepriser, vilket påverkar fiskets lönsamhet negativt. Enligt kommissionen innebär detta att det blir ännu viktigare med en hållbar förvaltning av fisket och fiskeresurserna för att kunna säkra EU:s framtida livsmedelsförsörjning.

I meddelandet redogör kommissionen också för de principer som kommer att ligga till grund för kommissionens förslag om fiskemöjligheter för nästa år. Principen innebär liksom tidigare år att förslaget om fiskemöjligheter kommer att baseras på vetenskaplig rådgivning, och ytterligare bevarandeåtgärder kommer att föreslås i syfte att återuppbygga vissa bestånd.

Eftersom en majoritet av bestånden efter brexit delas med tredjeländer kommer kommissionen att verka för att uppnå målen i den gemensamma fiskeripolitiken i förhandlingar med dessa länder. Regeringen är positiv till kommissionens meddelande och anser att det bidrar till ökad transparens och framförhållning inför de kommande förslagen om fiskemöjligheterna för nästa år.

Anf. 106 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag tackar än en gång statssekreteraren för redogörelsen av ärendet.

Vi i Socialdemokraterna har åsikten att detta område blir alltmer problematiskt och svåranalyserat. Det handlar i grunden om att vi faktiskt inte vet vad som är ett hållbart uttag då vi i dagsläget har så stora felanalyser och felberäkningar. När ICES gör sina rekommendationer verkar det finnas enorma fel som ligger till grund för dem; man har pratat om att felen kan omfatta uppemot 1 000 procent.

Samtidigt har vi fått återkommande rapporter om stora kvoter där det vid vissa tillfällen har plockats upp vad man i efterhand beräknar skulle

kunna vara en tredjedel av beståndet – i det fallet gällde det strömming. Det har varit oroväckande att ta del av detta.

Det blir också bekymmersamt när det finns skrivningar om att förvaltningsåtgärderna ska beslutas i linje med den gemensamma fiskepolitiken, eftersom den gemensamma fiskepolitiken uppenbarligen inte fungerar. Vi i Socialdemokraterna vill i stället ha in försiktighetsprincipen som grund. Den skulle i så fall skydda läget bättre och vara mer långsiktigt hållbar.

Jag kan också nämna att vi ser behov av att stärka skrivningar om just kontrollerna jämfört med hur det är i dag. Det är nämligen också något vi uppfattar inte fungerar alls i dagsläget, och det kommer hela tiden nya rapporter om hur det ser ut.

Vi tror att detta i grunden även handlar om att skydda de småskaliga fiskare som finns vid våra kuster och deras möjligheter att överleva på sin näring. Vi tror alltså att ett hållbart fiske ska hänga ihop såväl socialt och ekologiskt som ekonomiskt men att vi just nu är fast i en ekonomisk beräkning som egentligen borde sakna vetenskaplig grund.

Anf. 107 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag tackar för dragningen. Jag har några frågor.

Jag vet inte om jag hörde rätt, men jag har för mig att jag uppfattade någonting om nollkvoter – att man i stället för nollkvoter skulle vidta åtgärder och ha låga kvoter. Jag undrar om det kan utvecklas vilka fiskarter, och även vilka kvoter, det i så fall handlar om.

Den andra frågan handlar om bevarandeåtgärder för arter som är hotade, vilket nämns. Vilka är dessa bevarandeåtgärder?

Anf. 108 LORENA DELGADO VARAS (V):

Vi anser att det är ett ganska allvarligt läge för sill och strömming och undrar om det inte är så pass akut att man faktiskt behöver göra någonting konkret. Någonting vi har lyft är att TAC-nivåerna och kvoterna bör beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och att de ska grundas på ekosystembaserad fiskeförvaltning, med betoning på resursens bevarande och dess betydelse i ekosystemets funktion.

Generellt skulle jag vilja hänvisa till den avvikande ståndpunkt vi anmälde i MJU i december månad. Där tog vi också upp totalförbudet mot ålfiske och nollkvot för den västliga, vårlekande sillen.

Anf. 109 ORDFÖRANDEN:

Jag noterar en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet och några frågor.

Anf. 110 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Det är svårt att göra bedömningar, och vetenskapen är inte fulländad i dessa delar. Kommissionen följer ju normalt sett de vetenskapliga råd som kommer från ICES inför framtiden.

I utskottet i går togs en artikel i DN upp. Jag hade inte läst den då, men det är uppenbart att det finns en problematik i hur man kollar upptaget och kvoterna. Det handlar kanske framför allt om att man inte kan skilja på olika fisksorter, om vi uttrycker det så. Men här kan jag ändå påpeka att vi

2022/23:46

21 juni

fick till översynen av regelverket för EU:s fiskerikontroll. När det träder i kraft kommer det inte längre att vara tillåtet att felaktigt uppskatta fördelningen av arter i en pelagisk fångst. Det var bara en liten randanmärkning till gårdagens diskussion.

Sedan är det så att detta ändå är den bästa tillgängliga vetenskap man har att grunda sig på. Man påpekar också att det handlar om övergödning, miljöfrågor och klimatfrågor. Det är inte så himla enkelt att väga samman allt detta, utan vad kommissionen har att göra är helt enkelt att utgå från det som finns. Sedan kan vi självklart alltid göra avvägningar i den svenska politiken, men detta handlar ju om EU.

Vad gäller kvoterna för framtiden kommer det upp senare. Vi har inget förslag på bordet än, så det finns inget att ta ställning till just nu.

Anf. 111 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag har två frågor till. Först undrar jag om den svenska ståndpunkten kan ta in våra synpunkter – att vi vill ha in försiktighetsprincipen, att vi vill ha en förstärkning i texten om att vi behöver få bättre kontroller samt att vi vill ha en ekosystembaserad förvaltning. Om detta tas in ståndpunkten kan vi ställa oss bakom den, men annars kommer vi att vilja anmäla en avvikande ståndpunkt om detta.

Sedan undrar jag om Sverige kommer att rapportera in de felräkningar som förekommit på svenskt vatten. Kommer vi att bidra till att förbättra den vetenskapliga grunden genom att rapportera in vad vi ser?

Vidare vill jag ta upp något som kanske inte riktigt är en fråga utan mer en synpunkt. Vi upplever från Socialdemokraterna, och jag hör flera partier säga samma sak, att det inte är möjligt att lita på de bedömningar som görs av ICES i dagsläget eftersom det är så stora fel. Vi kan inte säga att det är vetenskaplig grund. Då uppfattar vi att det är dags att dra i nödbromsen och larma kraftigt i EU-systemet om att detta kommer att få enorma konsekvenser – socialt, ekologiskt och ekonomiskt – för EU och för Sverige.

Det handlar om att de småskaliga kustfiskarna inte kommer att ha någon fisk att fiska upp framöver. Vi kommer inte långsiktigt att kunna ge våra barn möjligheten att äta den fisk som vi har kunnat växa upp med. Det handlar förstås också om ekosystemen, som inte heller får möjlighet att repa sig, och därmed om överlevnaden för många viktiga arter.

Vi tycker inte att det duger att luta sig mot att det talas om vetenskap när det uppenbarligen inte är vetenskapligt. Då menar vi att vi sviker vår roll att skydda ekosystemen och stå upp socialt för samhället i det här läget.

Vi vill att den svenska regeringen larmar mycket mer kraftigt. Vi menar också att det har framkommit en hel del på nyhetsplats den senaste tiden som gör att den nuvarande landsbygdsministern borde vara väldigt oroad över läget och därmed larma och se till att vi får ett annat sätt att fiska på.

Vi vill vara tydliga med att detta inte längre duger för oss. Vi är oroad på allvar. Vi vill skydda ekosystemen men också våra fiskare längs kusterna. Vi drar i handbromsen från oppositionens sida, hör jag, och då borde regeringen också dra i nödbromsen kring vad som händer i våra vatten.

Herr ordförande! Jag hade några frågor angående de bevarandeåtgärder jag hörde nämnas att man skulle tillämpa. Jag tyckte inte att jag fick ett särskilt tydligt svar på vilka de var.

Jag vill läsa ur den tidigare regeringens fakta-PM och en preliminär svensk ståndpunkt där det står följande: ”Regeringens målsättning är också att åtgärderna ska vara i linje med målsättningarna för en god havsmiljö och de globala hållbarhetsmålen och det är därför av central betydelse att nödvändiga bevarandeåtgärder, så som åtgärder för att minska effekterna av bottentrålning, antas för efterlevande av skyldigheter enligt unionens miljölagstiftning. Regeringen konstaterar att en god havsmiljö är en förutsättning för ett hållbart fiske.”

Jag tycker att detta är väldigt bra formuleringar som man också skulle kunna inhämta till den ståndpunkt vi diskuterar nu.

Jag vill framföra att den gemensamma fiskeripolitiken måste reformeras för att kunna ta hänsyn till storlek, ålder och genetisk mångfald. Det finns i dag grava osäkerheter i beståndsuppfattningarna. Vi hanterar i dag fiske politiskt i miljoner ton, en enda stor biomassa, och det duger inte. Vi måste ha ett ekosystembaserat förhållningssätt när vi formar vår politik.

Precis som föregående talare nämner är det en allvarlig ekologisk kris vi står inför. Detta är av stort intresse och nödvändighet för alla oss som vill se ett fiske också för morgondagen. Nu kommer larm och krav till oss från de småskaliga fiskarna runt om i hela Sverige om att vi ska pausa fisket och låta bestånden återhämta sig för att det över huvud taget ska gå att försörja sig på det här fisket i framtiden. Det kommer att kräva att kvoterna minskas drastiskt för flera bestånd. Det pelagiska strömmingsfisket måste följa försiktighetsprincipen.

Jag hör att man hänvisar till ICES och vetenskapen. Läser man vad ICES skriver ser man att de själva är väldigt tydliga med att detta är en svårbedömd kvot och att det finns stora osäkerheter. Ändå stirrar vi oss blinda på själva kvoterna, trots att ICES själva flaggar för de stora osäkerheterna med dessa.

Vi måste anta försiktighetsprincipen. Där sällar jag mig till Socialdemokraternas förfrågan om att få in detta i den svenska ståndpunkten. Om det inte inkluderas vill jag också sälla mig till den avvikande ståndpunkten. Vi skulle behöva upphöra helt tills de hotade bestånden har återhämtat sig.

Det kan tyckas bisarrt att fiska på akut hotade arter såsom ålen. Den har precis samma klassning på rödlistan som tigern, och jag tror inte att vi hade sett det med blida ögon om till exempel Indien hade haft jakt på tigrar. Att fortsätta fiska ål är helt bisarrt. Det måste förbjudas helt och hållet, i alla livsstadier, överallt. Detta borde Sverige och Sveriges regering driva så hårt som det bara är möjligt och hitta samarbeten kring.

En ekosystemansats måste implementeras fullt ut. Det skulle också kräva att kvoterna minskade, vilket förstås är helt nödvändigt.

Det var mycket på en gång. Det talades om försiktighetsprincipen, kontroller och sådant. Vi lyssnar in vad ni säger, och när vi ska formulera en ståndpunkt tror jag inte att det egentligen är några större skillnader i sig. Men vi återkommer så småningom i den delen.

Sedan var det diskussionen om vi ska lita på vetenskapen eller ta oss för att göra egna bedömningar. Om vi ser till de sociala hänsynstaganden som ska göras håller jag med om mycket av beskrivningen av vad som nu gäller i kustnära lägen och den problematik som finns. Ska vi utgå från någonting är det väl ändå den vetenskap vi har, och då är det ICES. Ekosystemet är inte bara fiskekvoter utan handlar om andra delar också, vilket de också tydligt säger.

Sedan finns det alltid en osäkerhet. Men antingen ska vi ha detta som bas och grund, eller så ska vi göra egna bedömningar. Ibland kan man göra egna bedömningar, självklart, men grunden måste ändå vara detta. Det är också det som kommissionen så småningom kommer att ta fram sina förslag på och som vi så småningom kommer att formulera en ståndpunkt på. Faktablad och sådant återkommer vi till i de delarna.

Krav på paus ingår väl också i detta. Vi måste ändå se en helhet och ha någonting som bas, och vi har det i den vetenskap som finns. Sedan tycker jag också att man ibland ska göra avvägningar och bedömningar.

Här talas om att vi ska larma nu. Detta har ju pågått i rätt många år, så de larmen kanske i så fall skulle ha höjts något tidigare. Larma mycket mer kraftfullt, sägs det också. Det är klart att vi kan larma och så, men vi måste ändå se det regelsystem som finns och som vi rör oss inom, den vetenskap som finns och hur EU-systemet fungerar. Det är ju det vi jobbar med. Sedan ska vi jobba med det nationella också. I det här fallet är det bara en ren informationspunkt för tillfället.

Anf. 114 ORDFÖRANDEN:

Nej, det är en diskussionspunkt.

Anf. 115 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Ja, diskussionspunkt – ursäkta!

Anf. 116 REBECKA LE MOINE (MP):

Herr ordförande! Jag blir bestört när jag hör svaret. ICES råd är inte någonting vi måste besluta om. De betyder inte att vi måste fiska upp alla de här miljontals tonnen för att ekosystemen ska må bra. ICES ger en fingervisning om maximalt uttag, men det betyder inte att vi måste göra det. ICES skriver också väldigt tydligt att detta kan slå väldigt fel. Det finns alltså väldigt stora varningsflaggor i ICES egna rapporter.

Det finns absolut ingenting i vetenskapen som skulle tvinga oss politiker att fortsätta fiska ut haven. Det är snarare tvärtom. Vi skulle behöva återinföra det totalförbud mot det industriella trålningsfisket som vi haft tidigare, där vi sett att fiskbestånden har återhämtat sig. Det är kunskap, det är evidens och det är forskning. Det finns alla möjligheter för oss att följa en annan inriktning än att försöka jaga det maximala uttaget, där vi samtidigt riskerar de här arterna och riskerar en ekologisk kollaps.

Det finns absolut ingenting i vetenskapen som skulle tvinga oss att fortsätta ta upp dessa miljontals ton av hotade arter från havet.

Anf. 117 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag förväntade mig faktiskt ett tydligare svar. Jag tänker att man kanske behöver ändra fokus. Eftersom den här regeringens ingång inte verkar vara

hotet mot fisken – det verkar liksom inte bita – kan jag försöka med näringsaspekten, som kanske ligger regeringen närmare om hjärtat.

Det finns en hel bransch som riskerar att avslutas. Vi har sett återkommande rapporter om fiskare som ser att de kommer att behöva lägga ned. Nästa generation kommer inte att kunna ta över, för det finns inga möjligheter att fortsätta. När dessa små fiskare som är ute på havet och försöker få in en inkomst ser dessa tydliga förändringar, flaggar för dem men inte blir lyssnade på undrar jag vilka ni lyssnar på över huvud taget.

Anf. 118 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! Jag kommer inte att argumentera nu. Jag tror att man egentligen skulle vilja ha en ganska lång diskussion om detta, men vi har snart votering.

Vi står kvar vid vår avvikande ståndpunkt. Vi vill få in detta om ekosystembaserad förvaltning, försiktighetsprincip och starkare skrivningar om kontroller. Det är vår avvikande ståndpunkt.

Anf. 119 ORDFÖRANDEN:

Som Jytte Guteland konstaterade är det knappt 25 minuter kvar. Om voteringsklockan ringer kommer jag att ajournera EU-nämnden. Är vi klara till voteringen är vi klara till den, annars inte.

Anf. 120 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Det är inte så mycket mer att kommentera. Vi har fört en diskussion, och det finns lite olika uppfattningar.

Jag ber om ursäkt att jag inte höll skillnad på information och diskussion. Det är första gången jag är här i den här rollen, så ni får ursäkta att jag inte har full koll på detta.

Anf. 121 ORDFÖRANDEN:

Då kan jag glädja statssekreteraren med att vi har full koll.

Med det noterar jag likalydande avvikande ståndpunkter från Socialdemokraterna och Miljöpartiet i enlighet med vad Jytte Guteland har anfört samt avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Därmed kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Nästa är dagordningspunkt 5, Slutsatser om paketet om fiskeripolitiken för en hållbar, motståndskraftig och konkurrenskraftig fiske- och vattenbrukssektor. Det är en beslutspunkt

Anf. 122 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Kommissionen presenterade den 21 februari 2023 ett antal meddelanden, en rapport och en handlingsplan om översynen av hur den gemensamma fiskeripolitiken fungerar.

I kommissionens analys av den gemensamma fiskeripolitiken beskrivs att nuvarande utmaningar till största del beror på bristande måluppfyllelse, det vill säga på ett genomförandeunderskott, snarare än brister i de uppsatta målen.

2022/23:46

21 juni

Kommissionen understryker att de tre huvudprinciper som den gemensamma fiskeripolitiken bygger på fortsatt ska utgöra grund för densamma. Det är för det första miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet, för det andra effektivt regionalt samarbete och för det tredje beslutsfattande baserat på bästa tillgängliga vetenskapliga underlag.

Rådsslutsatserna innebär inga konkreta lagförslag som är rättsligt bindande. De innebär en möjlighet för rådet att uttrycka sin syn på kommissionens meddelanden, rapport och handlingsplan.

I rådsslutsatserna konstaterar medlemsländerna bland annat att den gemensamma fiskeripolitiken behöver vara förenlig med EU:s miljölagstiftning samt att åtgärder för att bevara miljön behöver grundas på bästa tillgängliga vetenskapliga rådgivning och på en ekosystembaserad förvaltning.

Rådsslutsatserna ger också uttryck för konsekvenserna av brexit och utmaningarna med en majoritet av EU:s fiskebestånd delas med tredjeländer som inte är bundna av den gemensamma fiskeripolitiken.

Rådsslutsatserna understryker behovet av en grön omställning i både fisket och vattenbruken men konstaterar att det krävs ytterligare finansiering samt investeringar i forskning och innovation för att kunna genomföra omställningen.

Regeringen stöder rådsslutsatserna.

Anf. 123 LORENA DELGADO VARAS (V):

Här vill vi bland annat lyfta fram att vi vill se ett ökat fokus på att stärka bestånden bland annat genom att minska fisketrycket. Vi vill också gärna lyfta fram att vi trycker att bränslesubventionerna ska tas bort. Genom att fortsätta med bränslesubventionerna fördröjer man omställningen inom fiskeindustrin.

Med det vill jag också lyfta fram den tidigare avvikande ståndpunkten som Vänsterpartiet har.

Anf. 124 REBECKA LE MOINE (MP):

Också jag vill lyfta fram den tidigare avvikande ståndpunkten. Vi har argumenterat en del om den här frågan i tidigare punkt. För tids vinnande stannar jag där.

Anf. 125 JYTTE GUTELAND (S):

Herr ordförande! I dagsläget kan vi låta slutsatserna vara. För framtiden har vi nu markerat att vi vill se en ny och kraftigare hållning från den svenska regeringen när det gäller detta. Men vi tycker att det blir i sista stund att agera på den här punkten.

Anf. 126 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag missade att vi också vill att man ska lägga till följande mening: Fiskeförvaltning bör vara ekosystembaserad, och försiktighetsprincipen bör vara gällande när det vetenskapliga underlaget är bristfälligt vid fastställande av fiskekvoter.

Anf. 127 Statssekreterare DAN ERICSSON:
Det var egentligen inte så mycket att kommentera. Vi återkommer som sagt senare. Jag noterar stödet som fanns för slutsatserna.

2022/23:46
21 juni

Anf. 128 ORDFÖRANDEN:
Jag konstaterar att Lorena Delgado Varas inte fick med meningen. Då antar jag att den finns med i den avvikande ståndpunkten. Du vill ha med den?

Anf. 129 LORENA DELGADO VARAS (V):
Jag vill ha med den där.

Anf. 130 ORDFÖRANDEN:
Då har vi avvikande ståndpunkter från Miljöpartiet och Vänsterpartiet såsom är anförda här.
I övrigt kan jag konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade ståndpunkt.
Vi har dagordningspunkt 6, Handelsrelaterade jordbruksfrågor. Det är en diskussionspunkt och information från kommissionen.

Anf. 131 Statssekreterare DAN ERICSSON:
Herr ordförande! På rådsmötet väntas kommissionen gå igenom aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor i sedvanlig ordning. Det handlar bland annat om WTO:s jordbruksförhandlingar och pågående frihandelsförhandlingar. Förberedelser för nästa WTO-ministermöte som äger rum i Förenade Arabemiraten i februari nästa år fortsätter.

Deklarationen om livsmedelsförsörjningen från WTO-ministermötet förra året följs upp och fokuserar på behov och utmaningar i minst utvecklade länder och nettoimporterande utvecklingsländer.

När det gäller frihandelsförhandlingar väntas avtalet med Nya Zeeland skrivas under i juli i år. Förhandlingarna med Australien har kommit in i slutfasen. Förhoppningen är att ett avtal kan stå klart i sommar.

Vad avser frihandelsavtalet med Mercosur har kommissionen tagit fram ett så kallat tilläggsinstrument som komplement till avtalets hållbarhetskapitel för att förbättra förutsättningarna för att EU ska anta avtalet. Instrumentet har delats med Mercosur, och EU inväntar synpunkter.

Avslutningsvis vill jag nämna att EU har förlängt tullättnaderna för export från Ukraina i ytterligare ett år. Det är något som regeringen välkomnar eftersom jordbruket är viktigt för Ukrainas ekonomi.

Samtidigt har, som ni känner till, marknaderna i vissa närliggande medlemsstater påverkats av den ökade importen från Ukraina. Kommissionen har därför också förlängt transitkravet för vete, majs, raps, frö och solrosfrö till och med den 15 september.

När de gäller åtgärder för att underlätta för Ukrainas export genom de närliggande medlemsstaterna har ett andra stödpaket på 100 miljoner euro till dessa medlemsstater aviserats.

Anf. 132 MATILDA ERNKRANS (S):

Ordförande! Jag ska försöka att fatta mig kort. Om vi har tid får statssekreteraren gärna säga vad som ligger bakom offensiva exportintressen.

Sedan skulle vi gärna vilja att man i ståndpunkten skrev in rättvis handel. Vi har haft handelsfrågorna uppe här tidigare under EU-nämnden. Där har de funnits med, i varje fall när vi talade med EU-ministern. Det borde väl vara rimligt att rättvis handel läggs in också i den här ståndpunkten.

Anf. 133 LORENA DELGADO VARAS (V):

Jag håller med Socialdemokraterna att det ska vara rättvis handel. Handelsrelaterade frågor är så viktiga just inom jordbruksområdet. Där vill jag lyfta fram det problematiska med alla handelsavtalen.

Jag väljer att inte lyfta fram något specifikt. Jag har talat om dem tidigare i dag. Det påverkar så oerhört mycket småbrukare och framtidsinriktade jordbruksmetoder. Det ställer också till det så att vi inte ser de problem som finns med bekämpningsmedel, vattenfrågorna och markfrågorna speciellt i länder utanför Europa. Det handlar också om konkurrensen gentemot småbrukarna även inom Europa.

Anf. 134 ORDFÖRANDEN:

För klarhets vinnande: Är det en avvikande ståndpunkt? Det är det. Då har jag uppfattat det rätt.

Anf. 135 REBECKA LE MOINE (MP):

Jag stöder Socialdemokraternas önskemål om att orden rättvis ska in i detta.

Anf. 136 ORDFÖRANDEN:

Då ger jag ordet till statssekreteraren om ordet rättvis handel kommer in eller inte.

Anf. 137 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Vi vill inte vara orättvisa, så varför inte.

Anf. 138 ORDFÖRANDEN:

Varför inte? Då innebär det att de är med.

Jag tolkar det som att det inte blir någon avvikande ståndpunkt i den delen från Socialdemokraterna och ej heller från Miljöpartiet. Då har vi en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Jag kan konstatera att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då har vi dagordningspunkt 7, Övriga frågor a och b.

Anf. 139 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Har ni någon fråga?

Anf. 140 REBECKA LE MOINE (MP):

Ordförande! Jag har en fråga under One Health vad gäller zoonotiska hälsorisker. Finns det någon diskussion om burhållning av djur? Det är nämligen en väldigt stor risk vid burhållning av djur att zoonoser sprids.

2022/23:46

21 juni

Anf. 141 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Det var den enda frågan. Jag trodde att jag skulle få fler. Den frågan är inte uppe inom ramen för detta möte.

Anf. 142 ORDFÖRANDEN:

Då har vi kommit till vägs ände. Jag vill tacka statssekreteraren med medarbetare.

Jag skulle också vilja att statssekreteraren kanske kan framföra till landsbygdsministern att han inte har varit i kontakt med undertecknad eller kansliet om att han inte skulle delta i dagens möte. Det är mer en kutym att man som minister meddelar om man inte kan delta på EU-nämndens sammanträden.

Med det önskar jag statssekreteraren med medarbetare en trevlig midsommarhelg.

Anf. 143 Statssekreterare DAN ERICSSON:

Tack för det! Jag ska framföra det. Jag beklagar att den informationen inte har nått fram. Han är på ett nordiskt ministermöte i Reykjavík.

Anf. 144 ORDFÖRANDEN:

Det verkar som en fullgod anledning. Men den är inte framförd till oss. Vi har inte kunnat meddela detta. Trevlig midsommarhelg när den inträder.

Innehållsförteckning

§ 1 Utrikesfrågor	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 4 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	1
Anf. 5 ORDFÖRANDEN	3
Anf. 6 LINNÉA WICKMAN (S)	3
Anf. 7 LORENA DELGADO VARAS (V)	3
Anf. 8 ANNA LASSES (C)	3
Anf. 9 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	4
Anf. 10 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 11 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	4
Anf. 12 ORDFÖRANDEN	6
Anf. 13 LINNÉA WICKMAN (S)	6
Anf. 14 LORENA DELGADO VARAS (V)	7
Anf. 15 ANNA LASSES (C)	7
Anf. 16 REBECKA LE MOINE (MP)	8
Anf. 17 MATILDA ERNKRANS (S)	8
Anf. 18 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 19 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	9
Anf. 20 MATILDA ERNKRANS (S)	11
Anf. 21 LINNÉA WICKMAN (S)	12
Anf. 22 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	12
Anf. 23 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 24 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	13
Anf. 25 LORENA DELGADO VARAS (V)	14
Anf. 26 LINNÉA WICKMAN (S)	15
Anf. 27 REBECKA LE MOINE (MP)	15
Anf. 28 YUSUF AYDIN (KD)	16
Anf. 29 ORDFÖRANDEN	16
Anf. 30 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	16
Anf. 31 LINNÉA WICKMAN (S)	17
Anf. 32 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	17
Anf. 33 MATILDA ERNKRANS (S)	18
Anf. 34 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	18
Anf. 35 ORDFÖRANDEN	18
Anf. 36 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	18
Anf. 37 MATILDA ERNKRANS (S)	18
Anf. 38 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	19
Anf. 39 ANNA LASSES (C)	19
Anf. 40 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	19
Anf. 41 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 42 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	20
Anf. 43 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 44 Utrikesminister TOBIAS BILLSTRÖM (M)	20
§ 2 Allmänna frågor	21
Anf. 45 ORDFÖRANDEN	21
Anf. 46 Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	21
Anf. 47 ORDFÖRANDEN	21

Anf. 48	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	21	2022/23:46
Anf. 49	ORDFÖRANDEN	22	21 juni
Anf. 50	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	22	
Anf. 51	ORDFÖRANDEN	22	
Anf. 52	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	22	
Anf. 53	ORDFÖRANDEN	23	
Anf. 54	LORENA DELGADO VARAS (V)	23	
Anf. 55	FREDRIK STENBERG (S)	23	
Anf. 56	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	24	
Anf. 57	MATILDA ERNKRANS (S)	24	
Anf. 58	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	24	
Anf. 59	ORDFÖRANDEN	25	
Anf. 60	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	25	
Anf. 61	ORDFÖRANDEN	26	
Anf. 62	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	26	
Anf. 63	ORDFÖRANDEN	26	
Anf. 64	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	26	
Anf. 65	JYTTE GUTELAND (S)	26	
Anf. 66	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	27	
Anf. 67	STAFFAN EKLÖF (SD)	27	
Anf. 68	ORDFÖRANDEN	27	
Anf. 69	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	27	
Anf. 70	JYTTE GUTELAND (S)	28	
Anf. 71	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	28	
Anf. 72	MATILDA ERNKRANS (S)	29	
Anf. 73	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	29	
Anf. 74	MATILDA ERNKRANS (S)	29	
Anf. 75	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	29	
Anf. 76	MATILDA ERNKRANS (S)	29	
Anf. 77	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	29	
Anf. 78	ORDFÖRANDEN	30	
Anf. 79	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	30	
Anf. 80	ORDFÖRANDEN	30	
Anf. 81	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	30	
Anf. 82	MATILDA ERNKRANS (S)	31	
Anf. 83	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	31	
Anf. 84	ORDFÖRANDEN	31	
Anf. 85	Statsrådet JESSIKA ROSWALL (M)	31	
Anf. 86	ORDFÖRANDEN	31	
§ 3 Jordbruks- och fiskefrågor		32	
Anf. 87	ORDFÖRANDEN	32	
Anf. 88	Statssekreterare DAN ERICSSON	32	
Anf. 89	ORDFÖRANDEN	32	
Anf. 90	Statssekreterare DAN ERICSSON	32	
Anf. 91	JYTTE GUTELAND (S)	32	
Anf. 92	LORENA DELGADO VARAS (V)	33	
Anf. 93	ANNA LASSES (C)	33	
Anf. 94	REBECKA LE MOINE (MP)	33	
Anf. 95	ORDFÖRANDEN	33	
Anf. 96	Statssekreterare DAN ERICSSON	33	
Anf. 97	ANNA LASSES (C)	34	

Anf. 98	ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 99	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	34
Anf. 100	ANNA LASSES (C).....	34
Anf. 101	JYTTE GUTELAND (S)	34
Anf. 102	ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 103	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	34
Anf. 104	ORDFÖRANDEN.....	34
Anf. 105	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	35
Anf. 106	JYTTE GUTELAND (S)	35
Anf. 107	REBECKA LE MOINE (MP).....	36
Anf. 108	LORENA DELGADO VARAS (V)	36
Anf. 109	ORDFÖRANDEN.....	36
Anf. 110	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	36
Anf. 111	JYTTE GUTELAND (S)	37
Anf. 112	REBECKA LE MOINE (MP).....	37
Anf. 113	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	38
Anf. 114	ORDFÖRANDEN.....	39
Anf. 115	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	39
Anf. 116	REBECKA LE MOINE (MP).....	39
Anf. 117	LORENA DELGADO VARAS (V)	39
Anf. 118	JYTTE GUTELAND (S)	40
Anf. 119	ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 120	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	40
Anf. 121	ORDFÖRANDEN.....	40
Anf. 122	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	40
Anf. 123	LORENA DELGADO VARAS (V)	41
Anf. 124	REBECKA LE MOINE (MP).....	41
Anf. 125	JYTTE GUTELAND (S)	41
Anf. 126	LORENA DELGADO VARAS (V)	41
Anf. 127	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	41
Anf. 128	ORDFÖRANDEN.....	41
Anf. 129	LORENA DELGADO VARAS (V)	42
Anf. 130	ORDFÖRANDEN.....	42
Anf. 131	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	42
Anf. 132	MATILDA ERNKRANS (S).....	42
Anf. 133	LORENA DELGADO VARAS (V)	42
Anf. 134	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 135	REBECKA LE MOINE (MP).....	43
Anf. 136	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 137	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	43
Anf. 138	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 139	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	43
Anf. 140	REBECKA LE MOINE (MP).....	43
Anf. 141	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	43
Anf. 142	ORDFÖRANDEN.....	43
Anf. 143	Statssekreterare DAN ERICSSON.....	44
Anf. 144	ORDFÖRANDEN.....	44